

„Ó hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az ég
királya
beállítson majdan szobros csarnokába.
Krisztus Urunk segíts meg!”
(Babits Mihály)

BULÁNYI GYÖRGY
KÖZÖS NEVEZŐ

Az, amelyen állva megszólítható minden ember. S ez csak az lehet, amire mindenki igent mond. Van ilyen közös nevező? Van. A lelkiismeretünk hangja. Erre hajlandó mindenki figyelni? Nem hajlandó rá, de ettől függetlenül azért csak hallja ezt a hangot. Ez a hang tartalmazza azt a nagy nyilvánvalóságot, amelyre senki sem tud önmagában – belül – nemet mondani. Ez az a nagy nyilvánvalóság, aminek tartalmát ki is kell mondanom. Nekem. Kimondom: Senkinek sem lehet joga semmiféle kiváltságra. Ezután pedig azonnal meg kell állapítanom valami nagyon szoros ide tartozót. Azt, hogy ugyanakkor – és természetünknel fogva – másra sem törekszünk, mint a kiváltságra. Anyánk kedvence, apánk kedvencei szeretnénk lenni, s nehezen viseljük, ha csak annyira becsülnek minket, mint testvéreinket. Kinőjük ezt a törekvésünket, ha kinőjük.

Természetfeletti?

Van, amit nem növünk ki. Aki ezt a valamit is kinövi, az az eretnek. Mi az, amit nem szabad kinőnünk? Hát csak azt, hogy valakik, még pedig a mi társaságunk adja ki Isten kedvenceit. A miénk, s bizony kilöknek saját társaságunkból bennünket, ha ezt tagadjuk. Mit nem szabad tagadnunk? Azt, hogy a mi társaságunk kapta Istentől – a kinyilatkoztatást. Sok tonna könyvet írtak már arról, hogy mi is ez a kinyilatkoztatás, de azért mindent el lehet mondani egy mondatban is. Ezt fogom tenni. A kinyilatkoztatás – egy mondatban – tehát Istentől érkező olyan eligazítás, melynek birtokába nem juthatunk a magunk emberi természetének erejéből. Azaz a kinyilatkoztatás olyan eligazítás, amelyet Istentől nem emberi természetünk alapján kapunk: a kinyilatkoztatás a természetünket meghaladó, azaz természetfelettinek mondandó eligazítás. E kinyilatkoztatás fogalmából már következik is, hogy ez bizony nem lehet közös nevező az ember, az emberiség számára. Ez a kinyilatkoztatás csak azok számára lehet közös nevező, akik hajlandók igazodni hozzá. Már pedig ezt a kinyilatkoztatást valaki vagy valakik kapták, s e valakiknek még soha sem sikerült a maguk kinyilatkoztatását az emberiséggel elfogadtatni. Példának megemlíthetem azokat, akik azt mondják,

XXX. évfolyam 10. szám
2023. október

Bulányi Gy.: Közös nevező	5409
Gromon A.: Kiket/miért...?	5411
Bulányi Gy.: Lelkigyakorlatom	5414
Kiss G.: Az istenképről	5414
Riemer K.: Megbocsátás	5415
Farkas I.: Céltalanul	5421
Király I.: A vizenjárásról	5424

« Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

hogy ők Jézustól kapták ezt a kinyilatkoztatást. Akik ezt mondják magukról, ezernyi egymástól különböző hitvallásban rögzítik azt, amit Jézustól eredőnek vallanak. Jó, ha csak pokolra küldik az övékétől különböző hiteket vallókat, s nem igyekeznek vallásháborúkkal ki is irtani őket az élők soraiból.

Értelmünkkel megragadható?

Ebből következik, hogy az Istentől az ember számára érkező eligazítás nem lehet természetfeletti, amelyet egy kiváltságos valaki, esetleg valakik kapnak az Istentől. Egy ilyen eligazításnak akkor van értelme, célja, haszna, ha az ember, az emberiség számára használható, azaz mindenki számára érthető, és létünk alakításában bennünket előre visz. Ha értelmünkkel nem belátható, ha létünket nem gazdagító, akkor az eligazítás a közös nevező megteremtése céljából használhatatlan. A legelső kérdés tehát, melyre válaszolnunk kell, hogy lehetséges-e ez az ilyen eligazítás. Azt állítom, hogy minden teremtmény tudja, hogy mit kell tennie, a giliszta is, a katicabogár is, meg a macska is. Lehetetlen, hogy csak az ember ne tudná, hogy mit kell tennie. Ezen a ponton tudatosítunk kell magunkban, hogy dolgozatunkban eddigelé egy előfeltevéssel éltünk. Azzal az előfeltevéssel, hogy a bennünket körülvevő világ Teremtőből és teremtményekből áll. A giliszta, a katicabogár, a macska

– teremtmények, s ezeknek van végső okuk is. Ez a végső ok pedig az Isten. Majd meglátjuk a későbbiek során, hogy ez az előfeltevésünk tarthatónak bizonyul-e. Az eligazításnak, a kinyilatkoztatásnak beprogramozottnak kell lennie minden teremtményben. Benne kell lennie a teremtmények természetében annak, hogy mire használják kapott létüket. Ha tehát kinyilatkoztatásról beszélünk, akkor annak természetinek kell lennie, ugyanúgy ahogyan természeti ez az eligazítás az emberalatti világban. S ami van, az lehetséges is.

Magunktól nem jöhetünk rá?

A giliszta, a katicabogár, a macska képességei számára teljességgel megragadható, hogy mit kell tennie. Az ember sorsa nem lehet mostohább, mint az övéké. Az ember számára is megragadhatónak kell lennie a maga rendeltetésének. Ez annyit jelent, hogy a Végső októl származó információnak, eligazításnak az ember képességeivel megragadhatónak kell lennie. Értelmével átláthatónak, akaratával megragadhatónak, érzelmeivel átölthetőnek kell lennie. Ha képes megragadni, akkor ebben az eligazításban nem lehet olyasmi, amire az ember a maga természetes fejlődése során ne jöhetne rá. Mindez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a kinyilatkoztatás vagy értelmünkkel megragadható, vagy nem ragadható meg értelmünkkel, s akkor haszontalan számunkra. Ha kinyilatkoztatás tartalma értelmünkkel megragadható, akkor viszont fejlődésünk során emberi természetünk birtokába juthat. Tehát a kinyilatkoztatás nem lehet egyfelől természetfeletti, másfelől értelmünket meg nem haladó. Ha természetfeletti, akkor értelmünket meghaladó. Ha értelmünket meg nem haladó, akkor pedig nem természetfeletti.

Hányféle eligazítás?

Mindez azt is jelenti, hogy végső célunkat, rendeltetésünket illetően csak egyetlen eligazításunk van, és nem kettő. Mi lenne ez a kettő? Egy filozófiai, amely a gondolkodástörvények segítségével dolgozik és egy hittudományi eligazításunk, amely nemcsak a gondolkodástörvényekre támaszkodik, hanem ezenfelül még értelmünkkel át nem látható, csak hittel elfogadandó információkra is épít. Ha volna ilyen második fajta, hittudományi eligazításunk, azonnal siralmasabb helyzetbe kerülnénk, mint amilyen a giliszta, a katicabogár, a macska helyzete. Az ő kapott eligazításuk egyértelmű és közös nevezőt teremtő. A mi feltételezett hittudományi eligazításunk értelemmel nem igazolható, nincs rá semmi szükségünk. Csak egy vagy több személy hitére támaszkodik, azaz olyan állításokra, melyek nem igazolhatók a gondolkodástörvények segítségével. Tudunk mi, emberek a magunk erejéből, azaz a természetünk alapján is, nem igazolható hiteket gyártani. Istenre nincs szükségünk ahhoz, hogy ebbe belesegitsem.

Szükségünk van a természetfeletti, hittudományi eligazításokra?

Hogyan is mondhatok ilyent? A bennünket körülvevő, akár érzékelhető, akár érzékelési lehetőségeinken túli valóság sokkal gazdagabb, sem mint hogy az ember ezt a valóságot átláthatná. Hát nem vágyódsz ezeket is látni? Ha vágyódom, ha nem vágyódom, semmiképpen sem láthatom a valóság teljességét. Csak tudomásul vehetek olyan információkat, melyek vagy igazak, vagy nem. Szükségem van rájuk? Szükségünk van rájuk? Már mint mindnyájunknak, az emberiségnek szüksége van-e rájuk? Nincs szükségünk rá. Ellenkezőleg nagyon kártékonyak. Mindannyiunk számára nagyon kártékonyak.

Mivel igazolom ezt az állításomat? Azzal, hogy aki ilyen, értelemmel mindenki számára át nem látható eligazítás birtokában levőnek tekinti magát, annak kardja élet megacélozhatja, s meg is acélozza, a történelem bizonyossága szerint, ez az ő hite. E hit nélkül is erős bennünk a kiváltságra törekvés. Ha még azt is gondoljuk magunkról, hogy Isten kinyilatkoztatása révén birtokába kerültünk olyan igazságoknak, melyekkel embertársaink nem rendelkeznek, ez megacélozza kardunk életét. Van, aki azt mondja, hogy a történelem minden háborúja vallásháború. Azt hiszem, hogy még az ateisták háborúja is vallásháború. Le akarják igazolni a szerencsétlen vallásosokat, akik azt képzelik, hogy van Isten és van kinyilatkoztatás. Az ateista pedig tudja, hogy a világot nem Isten hozta létre? Dehogy is tudja. Honnan tudhatná? Csak hiheti szegény, míg a többi szegény is csak hiheti azt, amit nagy bizonyossággal vall – a maga hite alapján.

Kell-e igazolnom, hogy az, amiben csak hihetek, a legnagyobb veszedelmet jelenti az emberiség, mindnyájunk számára. A szent háborúk szent harcosait, ha elesnének a szent célért vívott harcokban, angyalok repítik a mennybe vagy a hurik ölébe – kit-kit a maga hite szerint. Tehát bátran fogják gyilkolni és tömeggyilkolni embertársaikat, mert nincs veszteni valójuk: hamarabb jutnak el az ember végső üdvébe. *Allah, Allah* kiáltással rohantak öseinkre, a kutyahitű gyaurokra, három századon keresztül a mohamedán törökök, mi pedig *Jézus, Jézus* kiáltással mártottuk kardunk élit a pogányba.

A kérdés csak az, hogyan vagyok akkor én, a katolikus pap, keresztény? Sehogyan. Jézusi vagyok, nem keresztény. Keresztény csak akkor leszek, ha a keresztények hajlandók lesznek jézusivá lenni. Hogyan vagyok katolikus? Úgy, hogy vallom a katolikus hitletéteményt. Mért vallom? Csak azért, mert nem lehetek ateista. Az istenhívő emberek táborába akarok tartozni. Jézus is az istenhívő emberek táborába tartozott. Mégpedig azoknak abba a csoportjába, amelyikbe beleszületett. Nemzetileg is zsidó volt, vallásilag is az volt. Maradt is zsidó. Akkor is, ha kiközösítették. Én is maradok abban a vallásban, amelyben születtem. S ha egy budaörsi testvéremet megbotránoztatja, hogy nem mondom szóról szóra a mise szöveget, hogy lelkem szárnyalása szerint

alakítom azt, akkor kevésbé szárnyaltatom a lelkem misemondás közben az ő kedvéért, hogy meg ne botránkoztassam őt. Jézus sem cserélt vallást. Olyan nagyszerűnk találta azt a vallást, melynek főpapja keresztre parancsolta őt? Nem találta olyan nagyszerűnek, de jól tudta, hogy hiába választ más vallást, abban is keresztre feszítik. Még ha beállt volna ateistának, az sem segített volna rajta. Ott is keresztre feszítették volna. Pontosan ugyanezért maradok magam is katolikus. Nincs hova menjek. Nincs, ahol jó fiú lennék. Nincs, ahol kellenék: *A nagy világon e kívül nincsen számodra hely. Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned és meghalnod kell.* Jézus és a jézusiak számára ez úgy pontosítandó, hogy egy rövid ideig élned, aztán sürgősen meghalnod kell. A magam esetében el kell gondolkodnom, hogy mennyire vagyok én jézusi? Miért? Hát csak azért, mert már 89. évemet taposom, s még mindig nem tudtam meghalni. Azzal vigasztalom magamat, hogy nem vagyunk egyformák. Hogy a jézusi fajtából is van gyengébb eresztés.

Ezenfelül még gondolhatok valami mást is. Azt, hogy nem 89. évünkben születünk meg, hanem hamarabb. Fiatalságunk következtében annyira el tud bűvölni minket az a valami, amit igazságnak láttunk meg, hogy megyünk vakon előre, mondjunk és teszünk is érte valamit, s egyszerre csak azt vesszük észre, hogy a Golgotán vagyunk. Nem lehetne okosabbaknak lennünk? Azt hiszem, hogy nem. Az a fiatalság bája, hogy bolondulni tud, s a még fiatalabbakat magával tudja ragadni a bolondulásba. Jézusnak nem volt módja megélni 90. esztendejét. 90 évesen is ugyanazt mondta volna, amit 30 évesen?

Mit mondott? Könyv nélkül mondta, kívülről, betéve azt, amit az elején én is próbáltam megfogalmazni, hogy nincs kiváltság, hogy oszd meg, amid van, hogy elég az egy dénár, de kapja mindenki, s a többi. S mondta és mondta, és akkor is mondta, ha világosan látta, hogy a Kaifás bizony főpap akar lenni és nem akar osztozni, s majd bolond lesz beérni az egy dénárral, s hogy az olyan kötnivaló bolondot, mint Jézust meg kell kötni és a Golgotára kell juttatni, és ki kell áltani róla a bizonyítványt, hogy Isten és a haza ellensége.

Jézusnak azért nem volt szüksége könyvre és írásra, mert csak azt mondta, amit Isten beprogramozott az emberbe, hogy jónak kell lenni, és szeretni kell a másikat úgy, ahogy magunkat szeretjük és hogy természetes, hogy az Isten szentsége nem engedni meg, hogy valaki kiváltságos legyen. S mondta ezt annak ellenére, hogy nagyon is tisztában volt azzal, hogy ez a programozás annak az embernek szól, akit olyan szabaddá tett, mint önmagát, minek következtében ez a beprogramozás csak felhívás, csak kínálat, csak ajánlat, és mindegyikünk mondhatja Istennek, hogy egy nagy fenét, én nem leszek balek.

GROMON ANDRÁS

KIKET/MIÉRT DICSÉRT MEG JÉZUS?

Az evangéliumokat olvasó ember számára jól ismert Jézus személyiségének kritikus oldala, hiszen kritikájából bőven jutott mindenkinek (ld. *A kritikus Jézus – Isten országa rajtatok áll vagy bukik!* kötetem, 217-220. o.), a dicséreteire viszont nemigen szokás felfigyelni, ami persze érthető, mert ennek sokkal kevesebb nyoma van – ezért összegyűjtöttem a legegértelműbb eseteket.

Ajózan ész használata

Az általam vizsgált 10+1 dicséreti esetből négy ebbe a kategóriába tartozik.

Mk 7,24-29

A lánya meggyógyítását kérő „pogány” asszonyt Jézus társaságából valaki azzal próbálta elutasítani, hogy „nem helyes elvenni a gyerekek kenyerét, és a kiskutyák elé vetni”, vagyis az illető szerint Jézusnak csak a zsidókkal („gyerekek”) kellene foglalkoznia. De az asszony szellemes válaszára („Igen, uram! De a kiskutyák is esznek az asztal alatt a kisgyerekek morzsáiból.”) Jézus így felelt: „*Erre az értelmes beszédre való tekintettel menj el, lányodból kiment a démon.*” (Az „értelmes beszéd” a görögben *logosz*, vö. logika, logikus.)

Mk 12,28-34

Egy írástudó kérdésére, hogy melyik az első az összes parancsok közül, Jézus a főparanccsal („Szeresd az Urat, a te Istenedet...”) és annak lényegi párjával („Szeresd embertársadat...”) válaszolt, amivel az írástudó nemcsak azonosult („Az igazságnak megfelelően mondtad”), hanem azzal is megerősítette azt, hogy ez bármiféle áldozatbemutatásnál többet ér. Az evangélista ekkor így vezeti be Jézus választát: „...látván, hogy *értelmesen felelt*, ezt mondta neki: „*Nem vagy messze Isten országától.*” (Az értelemre itt a *nunekhósz* szó utal = értelmet birtoklóan, mint akinek van esze, képes gondolkodni. – Ezt az értelmes beszéden lévő hangsúlyt tovább erősíti, hogy az írástudó eleve azért tette föl kérdését Jézusnak, mert hallotta, hogy a szadduceusokkal folytatott vitában Jézus „*találóan felelt nekik*”: 28. v.)

Jézus elismerő szavainak lényege: „Jó úton jársz! Csak tovább kell menned”, amiben persze az is benne van: „Még nem vagy *benne* Isten országában!”, s ezzel alighanem arra utal, hogy ahhoz nem elég *tudni*, mi a helyes, hanem aszerint kell *élni* is (ld. alább Lk 10,28).

Lk 7,36-43

Amikor egy farizeus megbotránkozik, mert Jézus eltűri, hogy egy bűnös asszony illatos olajjal kenegesse a lábát, Jézus egy „primitív” példázatot mond:) „*Egy hitelezőnek két adósa volt. Az egyik ötszáz dénárral tartozott, a másik ötvennel. Mivel nem volt miből megadniuk, mindkettőnek odaajándékozta*”, majd megkérdezi: „*Mármost melyikük fogja jobban szeretni őt?*” A farizeus logikus felelete: „*Feltételezem, hogy az, akinek többet ajándékozott oda.*” Ezt pedig Jézus így ismeri el: „**Helyesen ítéltél.**” (Persze lehet, hogy Jézus válaszában némi ironia is bujkál, hiszen a farizeus nemcsak egy logikai ítéletet alkotott meg helyesen, hanem – akaratlanul – saját viselkedéséről is ítéletet mondott.)

Lk 10,25-28.37

Egy törvénytudó az örök élet elnyerésének feltételéről érdeklődik Jézustól, akinek a viszontkérdése nyomán a kettős főparancsot idézi, mire a józan ész használatát megállapítva Jézus elismeréssel mondja: „**Helyesen feleltél.**” – De rögtön hozzát teszi: „*Tedd ezt, és élni fogsz!*”, vagyis a *cselekvést* jelöli meg az életre vezető útként: a pusztai teológiai tudás – amelynek a törvénytudó már birtokában van – semmit nem használ. Ezt még egyszer megerősíti azután, hogy a törvénytudó köztöködésére elmondta az irgalmas szamaritánusról szóló példabeszédet: „*Menj, és te magad is tégy hasonlóan!*”

Az evangélium hallgatása és megcselekvése

Három olyan esetet találtam, amely erre teszi a hangsúlyt.

Lk 10,38-42

Nagyon problematikus szöveg (a kódexek sok változatot tartalmaznak), de témánk szempontjából az a lényege, hogy a csak a konyhai teendőkkel foglalkozó Mártával ellentétben Mária „az Úr lábához is odaült”. „Valakinek a lábainál ülni” abban a korban szakkifejezés volt, azt jelentette: „tanítványának lenni” (ld. ApCsel 22,3-at, továbbá a rabbinikus mondást: „Engedd, hogy rád szálljon lábuk pora!”), s a mondat folytatása is („kitartóan hallgatta szavát”) megerősíti, hogy Máriát valóban Jézus tanítványának kell tekintetünk; **a tanítványság** pedig itt értelemszerűen azt jelenti: meghallgatni Jézus tanítását – és aztán persze törekedni annak megélésére is. Értelmezésemben erre vonatkoznak Jézus elismerést (is) kifejező szavai, miszerint Mária „**a jobbik részt** választotta”.

Lk 11,27-28

Tökéletesen megerősíti az imént mondottakat Jézus válasza annak az asszonynak, aki látszólag az anyját, Máriát dicsérte („Szerencsés a méh, amely hordozott, és a mellek, amelyeket szoptál!”), de a kor szokásának értelmében neki magának szólt ez a dicséret. A lényeg,

hogy feleletével azok iránt fejezi ki elismerését, „...**akik hallják és követik Isten szavát.**”

Kétségtelen, hogy itt nem közvetlenül a Jézus által hirdetett evangéliumról van szó, de az is kétségtelen, hogy ő Isten kiemelkedő követének, ha úgy tetszik, tolmácsának, „Isten szava közvetítőjének tartotta magát (pl. Mk 12,6; Lk 10,23-24); de azt is hozzátehetjük, hogy végső soron mindenkit ahhoz a belső hanghoz irányított, amely megmutatja számunkra, hogy „mi a helyes Isten szemében” (ld. Lk 12,57).

Lk 11,29-32

Határozottan alátámasztja a fentieket Jézusnak Jónás prófétára tett egyértelmű hivatkozása, amikor csodajeleket követeltek tőle: „*Ez a nemzedék rossz nemzedék, mert csodajeleket követel. De Isten nem fog csodajeleket adni neki, hacsak nem Jónás próféta jelét. Ahogyan ugyanis Jónás jellé lett a niniveiek számára, úgy lesz az emberfia is jel e nemzedék számára, ...mert ők már Jónás **prédikációjára megtértek.***”

(A párhuzamos helyen teljesen hiteltelen és félrevezető Máté hivatkozása arra, hogy Jónás három nap és három éjjel volt a tengeri szörny gyomrában, ld. Máté-kommentárom 504. lábjegyzetét.)

Jótettek

Ezek voltaképpen az előző alpontba tartoznak, hiszen a jótettek az evangélium megcselekvésének megnyilvánulásai, mégis külön említtem meg őket, mivel itt konkrét személyek konkrét jótettei kapnak dicséretet Jézustól – úgy, hogy az első esetben minimális pénzértékről van szó (két lepton), a másodikban az ellenkező végletről, egy napszámosnak és családjának tíz havi jövedelméről (háromszáz dénár).

Mk 12,41-44

Egy alkalommal Jézus leült az egyik templomi persellyel szemben, és szemügyre vette, hogyan dob a tömeg ércpénzt a perselybe: sok gazdag sokat dobott be, majd jött egy szegény özvegyasszony, és két leptont dobott be. Akkor így szólt tanítványaihoz: „*Amen, mondom nektek, ez a szegény özvegyasszony többet dobott be, mint mindazok, akik pénzt dobtak a perselybe: amazok ugyanis mind a fölöslegükből dobtak be, ő azonban **nélkülözéséből mindent** bedobott, amije csak volt, egész vagyonát.*”

Az ún. asszonyok udvarában tizenhárom persely állt különböző adományok számára, s ezekben összegyűlt önkéntes adományok alkották – a kötelező templomadó mellett (vö. Mt 17,24-27) – a templomi rendszer gazdasági bázisát. A perselyek mellett papok álltak, akiknek az emberek megnevezték adományuk értékét, ők pedig megvizsgálták az adományozott pénzerméket. Így hát mindazok, akik hallótávolságon belül voltak, megtudhatták, ki mennyit dobott be: a módosoknak alkalom volt ez a magamutogatásra, a

szegényeknek a szegyenkezésre – Jézusnak pedig a tanításra.

A *lepton* a legkisebb értékű görög pénzérme volt; két lepton értéke a *dénár*, vagyis az átlagos korabeli napszám hatvanegyed részének felelt meg.

Mk 14,3-8

Két nappal utolsó húsvétja előtt Jézus „a leprás Simonnál” vacsorázott tanítványaival, amikor odajött egy asszony, és vagyont érő nárduszolajat öntött Jézus fejére; egyes tanítványok bosszankodtak, és ráripakodtak az asszonyra a szörnyű pazarlás miatt. Jézus azonban megvédte őt, és elismerését fejezte ki: „Hagyjátok békén őt! Miért okoztok neki fáradalmat, hiszen jó tettet vitt végbe rajtam?!” Majd hozzátette: „Amire képes volt, megtette.” Ezt az elismerést azonban nem csupán minimális értelemben kell felfogni: „Annyit, amennyit és ahogyan képes volt megtenni, megtett”, hanem maximális értelemben is: „Mindazt, amire csak képes volt, megtette.” Ez a viselkedése az előbb idézett szegény özvegygel állítja egy sorba, aki szintén *mindenét* odaadta, „amije csak volt” – és egyúttal arra is rávilágít, hogy a szeretet rendjében két lepton éppolyan értékes lehet, mint háromszáz dénár...

Bizalom

Mt 8,5-13

A szinoptikus evangéliumok szerint Jézus csak két dolgon csodálkozott: a vele (vagy Istennel) szembeni *bizalmatlanságon* (Mk 6,6), illetve az iránta (vagy Isten iránt) tanúsított *bizalmon* (Mt 8,10).

Az itteni történet szerint a szolgálja meggyógyítását remélő százados azt üzenté Jézusnak: „Uram, nem vagyok én elég érdemes arra, hogy betérj fedelem alá, hanem csak mondd szóval, és meggyógyul a szolgálóm!” (majd a katonai életből hozott párhuzamot).

Bár a pogány százados „hite/bizalma” feltehetően éppoly babonás, mint a vérfolyásos asszonyé (Mk 5,28), amikor azt képzei, hogy Jézus gyógyítói képessége éppoly mechanikus hatalmi kérdés („varázslás”, mágia), mint a katonai parancsolás és engedelmség – mindazonáltal Jézust annyira lenyűgözi az, hogy egy „pogány” katonatiszt szerényen a házába kéret egy zsidó vándortanítót és gyógyítót, és még inkább lenyűgözi a százados minden mértéken felüli, mondhatni feltétlen bizalma, hogy ezekre a szavakra ragadtatja magát: „Amen, mondom nektek, **Izraelben senkinél nem találkoztam ilyen nagy bizalommal!**” Noha ez elvileg lehet egyszerűen lelkesült keleties túlzás, mégis nagyobb a valószínűsége annak, hogy a százados feltűnő szerénységére adott hiteles reakció.

Sajátos eset

Ez minden tekintetben „kilóg a sorból”; bizonyos értelemben beletartozik a témánkba, más szempontból nézve talán nem, de úgy gondoltam, egyfajta „kitekintésként” mindenképp érdemes megemlíteni Jézusnak Keresztelő Jánosra vonatkozó dicséretét, amelynek kétségtelenül nincs párja.

Lk 7,28

„Mondom nektek: Asszonyok szülöttei közül **senki sem nagyobb Jánosnál, de aki a legkisebb Isten országában, nagyobb nála.**”

A keleties beszédmód kedvelte az ilyen túlzó, nagy hévvel előadott dicséreteket – tehát Jézus szavait nem szabad szó szerint értenünk, mintha az egész addigi történelem legnagyobb alakjának tartotta volna Keresztelő Jánost (ezzel egyébként is ellentmondott volna saját egyéb nyilatkozatainak (vö. pl. Lk 7,22-23; 7,28; 16,16), de kétségtelenül *rendkívül* nagyra értékelte őt: elképesztő aszkézisben megmutatkozó könyörtelen keménységét önmagával szemben (Mk 1,6), és óriási bátorságát és állhatatosságát a hatalmasokkal szemben (Lk 3,20; Mk 6,17-29), s hogy mindkettővel Istent akarta szolgálni. Iskolájában, amely a halálhoz hasonló alámerítetést célozta meg, követői megtanulhatták, hogy halálosan komolyan vegyék Istent és a megtérést.

Mindezek alapján első hallásra nemcsak rettenetesen keménynek, hanem hihetetlennek is tűnik Jézusnak az a kijelentése, hogy „aki a legkisebb Isten országában, nagyobb Jánosnál”. Hogyan lehetséges, hogy akit ő maga értékelt oly nagyra, arról megállapítsa, hogy – tárgyyszerűen és tárgyilagosan nézve – Isten országán kívül mozog?

Általánosságban úgy lehetséges, hogy más a dolgok és teljesítmények értéke, ha emberi, s megint más, ha isteni mércével mérjük őket (vö. Mk 7,7-8; 8,33), konkrétan pedig úgy, hogy a Jézus által hirdetett „Isten országa” az igazságosságot felülmúló, *határtalanított szeretet* világa (ld. Mt 5,20 és Lk 4,19; 6,32-36), János viszont mind istenképét, mind erkölcsiségét illetően megmaradt az *igazságosság és a jog* keretei között (ld. Lk 3,7-9.10-14). Ezért lehetséges, hogy a legnyomorúságosabb ember is részese legyen a határtalanított szeretet világának, ha kész elfogadni és másoknak is továbbajándékozni ezt a szeretetet (ld. pl. Lk 7,36-50; 15,11-24; 18,9-14; 19,1-10), viszont a bosszúálló Isten megtorló ítéletében, a végső erőszakos „rendcsinálásban” reménykedő és korrekt erkölcsiséget képviselő, egyébként oly nagyszerű János kimaradjon belőle (mint a „tékozló fiú” bátyja, Lk 15,25-32) – amíg meg nem tér. Jézus Jánosról alkotott „ítélete” ugyanis nem elítélés, még kevésbé kárhoztatás, hanem felhívás a mindenki számára elengedhetetlen megtérésre (ld. Mk 1,15).

(2023. július 24.)

BULÁNYI GYÖRGY

LELKIGYAKORLATOM...

És ma este kezdődik a lelkigyakorlatom, amelyet magam tartok magamnak. Ez a nap is emléknap: Limai Szent Rózára emlékezünk: a 16. század végén született, 31 éves korára már halott is volt. Önmegtagadásokkal, böjtölésekkel volt teli az élete, s ennek megfelelően *fájdalmas szenvedésekkel és mennyei vigasztalásokkal* – olvasom róla egy német misekönyv rövid életrajzában.

Mivel volt tele az én életem 1950-ig? Szenvedélyes szerelmekkel az egyház Krisztusa, majd Jézus iránt, gyötrő kérdésekkel a fajtám s az egyházam hogyan megmaradásáról □ az állapotomból folyó önmegtagadásokkal és elesésekkel fájdalmas szenvedések és mennyei vigasztalások nélkül. Vállald magadra Istenért a rendkívülien kemény aszkézist, üzembiztosan tele leszel fájdalmas szenvedésekkel és esetleg mennyei vigasztalásokkal is, bár ez utóbbi nem biztos. Liziói Kis Terézt időnként az ateizmus kísértése fojtogatta, olyan kevésbé tapasztalta meg a kemény aszkézis ellenértékéket a mennyei vigasztalásokat. Nagy Szent Teréz pedig a maga sarutlan kármelita házakat alapító érett asszonyiságával keresetlenül megmondta Istennek: *Uram, ha így bánsz a barátaiddal, ne csodálkozz, hogy annyi az ellenséged!* Elza, Halász Bandi megvakult, ezer bajú s áldott házvezetónője megvallotta Bandinak: *Ha egyszer az Istennel találkozom, beolvasok.*

Terézek, Rózák, Margitok elpusztulhatnak fiatalon az egyház által diktált és önmegtagadás jellegű szenvedésvállalások következtében, szentté is lehet avatni őket, de mérhetetlen szenvedéseik s nagyobbára hiába remélt örömeik elmaradásáért az egyháznak kell viselnie a felelősséget. Jézusnak nem. Ő ezeket nem kívánta. Egészen másokat kívánt. Azokat, amiket az egyház nem kíván sem magától, sem másától.

Mivelhogy Rózának is csak emléknapja van, be kell érnie a 20. évközi hét pénteki szövegeivel. Nem akármikkel. Elsőül Ezékiel látomásával a csontokkal teli mezőről: *Én felnyitom sírjaitokat, és kihozlak sírjaitokból, én népem...* (37,12) Ezékiel hepiendes próféta, akinél jóra jönnek a dolgok: *beviszlek bennetek Izrael földjére.* Nem tudom, hogy a két és félezer évvel korábban megígért bevitt van-e zsidó és mennyi van, aki összekapcsolja a zsidók múlt századbeli új honfoglalásával.

De akárhogyan is van: a termékeny félhold közelében kipuhtak az elmúlt évezredek népei, s országaikban mindenütt arabul beszélnek. Egy maroknyi sivatagi törzsből lett a mai félszáz millió arab, mert egy *kinyilatkoztatást*, a Koránt arabul írták, s félszáz millió nyelvet cserélt érte... A zsidóknak nincs könnyű dolguk a mohamedán tengerben.

A nap evangéliuma nem beszél egy adott terület visszaszerzéséről, csak arról, hogy ez embernek az a dolga, hogy szeresse Istent, meg a másik embert (Mt 22, 34-40). Lehet szeretni az Istent? Vallok. Én úgy szeretem, hogy meg akarok felelni elvárásainak. Nem is tartok másfajta istenszeretést normálisnak.

Milyen másfajta istenszeretés van? A szerelem. Ez nem normális. Nem normális, hogy állandóan 30 fok meleg van. Az Isten iránti szerelem az én életem ritka ajándéka. Nem utazom rá. Időnként birtoklom, időnként szeretném újra, s időnként belenyugszom abba, hogy majd rámtör, amikor nem is remélem. Tavaly nyáron az egyik nagy létszámú lgy-omon megvallottam életem egy nagy sebét: a dohányzás szenvedélyét. Kitérdeltem középre, s megkértem a lelkigyakorlatozókat, hogy imádkozzanak értem. Imádkoztak nagyon lelkesen, és én még dohányoztam egy fél évig tovább. Aztán most már egy fél éve nem dohányzom, s alig-alig van dohányozhatnékom.

A minapi augusztus-középi lgy-on Tamás, aki ott volt a tavalyin is, amelyen imádkoztattam testvéreimet, emlékeztetett az eseményre és a meghallgatásra. Magamtól nem gondoltam rá. Imádkozom olykor, de a hála nem erős oldalam. Mi az erősebb oldalam: az, hogy szeretnék megfelelni elvárásainak. Ezt a mostani egy hetes lgy-ot is azért tartanám, hogy

megtudjam, mit kíván tőlem az új esztendőben, melynek elején már gyémántmisés leszek: 60 éve igyekszem szolgálni őt papi minőségemben. És lehet szeretni a másik embert? Úgy, ahogy magamat? Van a szerelem, melyben az ember minden kincset ráaggatna arra az asszonyra, akit szeret. S van a jézusi szeretés, amelyben mindenkinek egy dénárt juttatnék, magamnak is, meg annak is, akibe szerelmes vagyok. Mert nem őt nézem, mert nem engem néz, hanem mind a ketten nézünk egy irányba, s Jézust, az Istent nézzük, s talán látjuk is.

S ez a jézusi szeretés normális? Szeretném azt mondani, hogy ez és csak ez a normális. Mért csak szeretném? Azért, mert mindenki bolondnak tart azért, mert normálisnak gondolom. Olyan szívesen leülnék ahhoz az asztalhoz, amelyiknél senki sem kiváltságos, amelyik mellett egy Anyuka-lelkületű testvér osztaná gyerekeinek a levest, a főzeléket, a szilvás gombócot s a csirkehúst is... a csokit is.

KISS GÁBOR

AZ ISTENKÉPRŐL

Az istenképről szeretnék elmélkedni.

Egy rövid regényrészlettel kezdem. A regény egyik főszereplője egy nő, aki kislány korában egy Jehova tanúi-szerű szektában nevelkedett, amit úgy élt meg, hogy az ottani elvárások, vallási szokások, a beléégetett istenkép megnyomorította őt. Gyűlölte azt az Istent.

Később, már felnőtt korában egyszer csak ráébred, hogy az előzmények ellenére mégiscsak hisz Istenben.

"De ez nem az ő Istenük. Az én Istenem. Olyasmi, amit én úgy szereztem meg, hogy feláldoztam a saját életemet, lefaragták a húsomat, lenyúzták a bőrömet, kiszívták a véretem, letépték a körmeimet, megfosztottak az időmtől, a reményeimtől, az emlékeimtől. Nem olyan Isten, aki alakkal rendelkezne. Fehér ruhát se hord, hosszú szakállal sincsen. Ennek az Istennek nincsenek se tanításai, se szent szövegei, se előírásai. Jutalom sincsen, és büntetés sincsen. Semmit nem ad, semmit nem vesz el. Paradicsom sincsen, ahova föl lehet jutni, meg pokol se, ahova le lehet hullani. Isten egyszerűen csak ott van, ha esik, ha fúj."

Egyfajta sajátos istenképet ismerhetünk meg a fenti szövegből.

De mit jelent az, hogy istenkép?

Megkérdeztem a *mesterséges intelligenciát* (telefonra letölthető programot): **Mi az istenkép?**

Íme a válasz:

"Az istenkép az emberek fejében élő elképzelés Istennel kapcsolatban. Ez az elképzelés általában egyfajta metafizikai fogalom, amely az isteni vagy transzcendens létezésről szól, és azzal kapcsolatos, hogy az isten milyen tulajdonságokkal rendelkezik, hogyan érinti a világunkat és az emberiség történelmét. Az istenkép különböző vallások és hitrendszerek szerint változhat, és különböző kulturális kontextusokban más és más formákat ölt."

Amikor Istenről beszélünk, tulajdonképpen a saját istenképünk alapján tesszük azt. Istent, a maga valóságában és teljességében képtelenek vagyunk felfogni. Istent csak elgondolni lehet, elképzelni nem. Ennek ellenére, vagy ezzel együtt, mégis alkotunk egy képet, egy elképzelérendszerrel, mert ilyen az ember, kell valaki vagy valami. Az istenképek igen gyakran emberszabásúak. Ismert megállapítás, hogy Isten a saját képére és hasonlatosságára alkotta az embert. Így van ez az emberrel is, Istent nagyon is emberinek képzeljük. Személyesnek, beszédesnek, megértőnek, segítőkésznek és gyakran irányíthatónak is tartjuk. Az istenkép legfontosabb funkciója az, hogy közelebb kerülhessünk Istenhez, és ezáltal értelmet és biztonságot találjunk életünkben.

A hasonló istenkép közösséget tud teremteni, összekovácsolja az embereket, és a mitodatukat erősíti. Régebben, még a szocialista rendszerben, lényeges szempont volt, hogy ki vallásos. Az ember szívesebben fordult azokhoz, akik vallásosak, mert ők bizonyára jobb emberek. Érdekes, hogy a mai világban inkább a politikai hozzáállás tölti be ezt a funkciót.

Az istenképek közötti eltérés komoly problémák forrásává vált a történelem folyamán. Az inkvizíció intézménye mérhetetlen sok emberi szenvedést és sok ártatlan halálát okozta. A hivatalos istenkép nem elfogadása volt az ok. Attól, hogy hivatalos, egyáltalán nem biztos, hogy közelebb áll a valódi Istenhez, mint

egy másfajta istenkép. Több nagy gondolkodó szerint Istennel kapcsolatos állítások nagy valószínűséggel tévesek.

Ezek szerint nem érdemes vitatkozni az istenképeken. A valóságban nem ilyen egyszerű a helyzet, mert nagyon érzékenyek vagyunk saját istenképünkre.

Egy ember elképzelése Istenről nem statikus, idővel változik. Ahogy minden ember változik évei számának növekedésével, úgy változik istenképe is az egyéni és kollektív tapasztalatok alapján. Egyre inkább sajátos lesz, azonban meg kell vizsgálni hogy ez a sajátos istenkép mennyire szolgálja a kommunikációt a többi emberrel és Istennel.

Talán elmondható: ahány ember, annyi istenkép.

Végül néhány kérdés:

- **Az istenképed mennyire és miben befolyásolja életedet?**
- **El tudod-e fogadni más istenképét? Milyet nem tudsz elfogadni?**
- **Fontosnak gondold-e, hogy legyen egy mindenki számára elfogadható közös istenkép?**

(Elhangzott 2023. június 24-én, a Bokor 6. régiójának lelki gyakorlatán.)

RIEMER KÁROLY

MEGBOCSÁTÁS

Facén olvastam ezt a szöveget:

Fogj egy tányért, és vágd földhöz. – *Kész.* – Eltört? – *Igen.* – Most kérj tőle bocsánatot. – *Bocsánat.* – Ugyanolyan lett, mint volt? – *Nem.* – Most már érted?

Nem egy szó kimondása változtat meg dolgokat. Olyan ez, mint a magyar népmesében: **bocsánatot is kér, meg nem is.** Mi attól a kis „bocsánat”-tól még ugyanúgy megbántva érezzük magunkat, (persze most már nem a tányérről van szó) és ilyen gondolatok járnak a fejünkben: - *Nem is bánta meg igazán!* - *Nem is érdekli, hogy mi van velem!* - *Csak túl akar lenni a dolgon!* - *Nem akarja beismerni a hibáját!* Persze, egy gyors bocsánatkérés még mindig jobb a semminél, de valahogy mégsem elég. A hibás, bocsánatkérő fél ezzel a „bocsánat”-tal érzi úgy, hogy ő mindent megtett a konfliktus megoldása érdekében, ezért lezárnak szeretné tekinteni az ügyet.

Onnantól, hogy kimondta a – szerinte mindent megoldó – „bocsánat”-ot, tévesen hisztizésnek vagy hibáztatásnak érzi, ha a másik még ezután is hangot ad a megbántottságának. És ez sajnos a konfliktus továbbgyűrűzéséhez vezet. Hogyan tudunk ezen változtatni? Csodamódszer nincs a helyzet kezelésére, de sokat segít, ha ilyenkor őszintén elmondjuk az érzéseinket a párunknak: *„Nem hibáztatni szeretnék, és a rosszkedvet sem szeretném fenntartani, de úgy érzem,*

többre van szükségem, hogy túllépjek ezen. Beszéljük meg!”

Megbocsátani, azt gondolom, hogy elsősorban ezt jelenti: önmagunkat ZÁRÓJELBE tenni, kimondani azt, hogy az életemben nem én vagyok a legfontosabb, nem az én jogaim, nem az én igazam, még csak nem is az én boldogságom. A társam legalább olyan fontos, mint én. Az ő boldogsága, az ő igaza legalább olyan fontos, mint az enyém, a családunk egysége, a szeretet kincse a fontos, amit őrzünk. Az ember zárójelbe teszi önmagát, egy kicsit túllép önmagán. A megbocsátás elsősorban nem a múltra vonatkozik, hanem a JELENRE és a JÖVŐRE. Azt jelenti, hogy annak ellenére, ami történt és ami fáj, és amit nem is tudok egykönnyen az emlékezetemből kitörölni, és nem is kell, ez is az életem része marad; ennek ellenére nálam az ajtó nyitva van. Mindig újra kezdünk. A szeretetünk ERŐSEBB lesz a hibáknál, amiket elkövethetünk. A megbocsátás áldást és életet ad annak is, aki adja, és annak is, aki kapja. Újjáteremtő erő, a szeretet föltámadása. Nem gyengeség a megbocsátás, hanem nagyon nagy erő van benne. Veszekedni, kiabálni könnyű. Megsértődni, elhúzódni, bezárkózni könnyű. De egy férjet, egy feleséget egy életen át boldoggá tenni nehéz. Egy családot egyben tartani, harmóniában tartani nehéz. A megbocsátásban óriási erő van: életet adó, ÁLDÁST ADÓ ERŐ.

Egy másik bejegyzés: Bocsáss meg másoknak. Nem azért, mert megérdemlik a megbocsátásodat, hanem azért, mert MEGÉRDEMLED A BÉKÉT. „A megbocsátás nem azt jelenti, hogy elnézed a másik ember viselkedését. Csupán azt, hogy nem vagy többé hajlandó magaddal cipelni a hozzá fűződő mérgező érzéseidet és gondolataidat”.- Doreen Virtue. Minden megbocsátás annak válik a JAVÁRA, aki megbocsát, mivel a megbocsátás kihat a lelki nyugalomra. A megbocsátás nem feltétlenül a másik fél érdekét szolgálja. A másoknak sokszor sejtelve sincs arról, hogy meg kellene bocsátanunk neki. Talán nem is emlékezik arra, hogy megsértett minket. A megbocsátás SAJÁT ÉRDEKÜNKBEN történik. Az egészségünk érdekében. Szükségünk van rá a gyógyuláshoz, mert ha megrekedünk a dühnél, a lelkünk sorvadni kezd.

Nagyon sokszor csak másoknak szeretnénk megbocsátani, pedig gyakran MAGUNKNAK sem tudunk. Csinálunk valami butaságot és emésztyük magunkat. Lelkiismeret furdalásunk lesz. Egyszerűen nem tudunk túllépni a törtéteken. Elkezdünk egy sötét szemüvegen keresztül nézni magunkra. Amikor így látjuk saját magunkat, akkor ezt VETÍTJÜK ki a külvilágra is, s többé nem tudjuk a világot SZÉP helynek látni. Követünk el hibákat, nem is egyet. Ezeket el is kell ismerni. De tudnunk kell elengedni. Fontos tehát, hogy ne csak másoknak, de ÖNMAGUNKNAK is megbocsássunk. Hiszen, ha nem tudjuk

ELENGEDNI a haragot, az tönkre teszi a lelket, és akár meg is betegít.

Köreinkben ismert Illyés Gyula: Szörnyű fegyver c. verse: Minden ütéted, átkod / Hiába ellenem. / Szörnyű a fegyverem: / Megbocsátok.

1992-ben Ferenc pápa egy alkalommal már órák óta gyóntatott, amikor végre találkozott egy idős, nyolcvanéves asszonnyal, akinek szeme tovább látott, tele volt reménységgel.

„Nagymama, maga miért jön gyónni, hiszen nincsenek bűnei.” - kérdezte Ferenc pápa.

„Atyám, mindenkinek vannak bűnei és Isten mindent megbocsát.”

„De ezt honnan tudja?”

„Mert, ha Isten nem bocsátana meg, akkor a VILÁG NEM LÉTEZNE” – mondta az idős asszony.

A megbocsátó Istentől kapunk LEHETŐSÉGET és időt, türelemmel vár, mialatt mi csetlünk-botlunk. Isten mindent megbocsát, egyedül arra vár, hogy mi közeledjünk hozzá. Van-e valami GARANCIÁJA annak, hogy emberi életünk kis és nagy bukásainak őszinte megbánása valóban elfogadható a végtelenül szent Isten színe előtt? Biztosak akarunk lenni abban, hogy Isten megbocsátott nekünk! Van biztosíték? Még Máté is, akiben az evangélisták közül a legerősebben élt az Ószövetség ítélkező Isten-képe, idézi evangéliumában Jézusnak az adósságot elengedő királyról szóló példabeszédet Isten irgalmáról. Istent nem tudjuk megsérteni, nem tud haragudni, így nincs mit megbocsátania se, csak a mi antropomorf istenképünkbe ez nem fér bele, elképzelni se tudjuk. Valószínűleg ezért találtuk fel a GYÓNÁST, mert a pap szájából is akarjuk hallani a biztosítékot.

„Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk...” Úgy, ahogy szerető Istenünk? Gyanítom, hogy akkor nem lenne ez ma a téma. „Tévedni emberi dolog. De vigyázz, ne vidd túlzásba. Ha megbocsátani isteni dolog, akkor biztos lehetsz benne, hogy soha nem viheted túlzásba” - Sri Chinmoy

Érdemes egyszer megszámolni, a Bibliában hány történetben tanulhatunk a megbocsátásról? Már Jézus születése is nemes megbocsátással kezdődik József részéről, s csak így, ezzel a nagylelkűséggel fogadhatta el jegyesét, Máriát gyermekével.

Feltűnő, hogy Jézus számára mennyire központi téma a megbocsátás. Tanításában és személyes megnyilvánulásaiban is. Az ellenségszeretetről megfogalmazott mondatai, a megbocsátásról szóló példabeszédei mellett a Miatyánkban egyedül a „bocsásd meg vétkeinket” kérés mellé illeszt egy FELTÉTELT, ami bennünket kötelez: „miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...” A többi

kéréssel párhuzamosan nem találunk ilyen kitélt. Jézus tanításából az rajzolódik ki, hogy ha nem gyakoroljuk a megbocsátást, akkor nem is jelent számunkra semmit Isten bocsánata. Ő maga a megbocsátásban elmegy a végletekig. Az utolsó vacsorán tett gesztusaival szinte előre megbocsát Péternek és Júdásnak. Ezért is lehet őt csókkal elárulni. Ezt is elfogadta Júdástól.

Bocsáss meg magadnak, hogy nem tudtad azt, amit nem tudtál, mielőtt megtanultad volna – olvastam egy face bejegyzésben. Azt hiszem, nem a tanulással van a baj – a 70x7-szert mindegyikünk tudja, csak hát a gyakorlat... „Hányszor kell megbocsátanunk, talán hétszer” kérdezi Péter Jézus ELISMERÉSÉRE vágyva, hisz kérdésében (a számot illetően) a korabeli zsidó felfogás dupláját fogalmazza meg. Ha kap egy SZÁMOT, a pontos eligazítás birtokában ő maga is a farizeusokkal együtt járhatja a képmutatók ösvényét. Jézus irgalma ennél jóval nagyobb: „hetvenszer hétszer”. Határtalanul sokszor, azaz MINDIG. Vagyis az ember számára lehetetlent fogalmazza meg Jézus. Az ilyen és hasonló esetekre hallottam egyszer a „CÉLTÖRVÉNY” kifejezést: azaz lehet, hogy nem leszek képes megvalósítani, de a céloom egyértelműen és feltétel nélkül ez kell legyen!

„Isten lényege a megbocsátás. Neked tehát nem lehet az probléma, hogy Ő megbocsátott-e neked, hanem csak az, hogy te meg tudsz-e bocsátani másoknak, magadnak és az Istennek! Igen, mert mindaz, akiben zúgolódás van, az még nem fogadta el azokat a körülményeket, amelyekben él, azokat az eseményeket, viselkedéseket, amelyeket mások tanúsítanak vele szemben. Te akkor békülsz ki Istennel, ha szívedben elfogadod azt, hogy Ő jobban szeret téged, mint te, vagy bárki. Ha elfogadod azt, hogy Ő nem azt akarja neked, amit te látsz jónak, hanem azt, amit Ő lát jónak. Tehát ne Istennek kelljen hozzád igazítania gondolkodását és akaratát, hanem te akarj Hozzá igazodni örömmel, benső békével!” A HANG/1803

„A megbocsátás MAGJA a megértés. Meg kell tudni érteni azt, aki megbántott. Nem helyeselni tettét, de megérteni. Tudnod kell, hogy mindig mindenkinek mindenben bizonyos értelemben igaza van. Tehát még a Sátánt is meg lehet érteni. Természetesen senkinek sem szabad igazat adni, semmi olyat nem szabad helyeselni, ami helytelen. Megbocsátás megértés nélkül: fából vaskarika. Ez egyénekre, közösségekre egyaránt áll”. (A HANG)

Egy kis kitérő – vagy talán nem is az? Mindenesetre nekem nagyon tetszett az alábbi történet:

Egy reggel bátortalanul megnyomta valaki a plébánia csengőjét. A pap kinyitotta az ajtót, de rögtön hátra is lépett kettőt, amint meglátta az érkezőt. Egy

szakadt, toprongyos alak álldogált az ajtóban, koszos, tépett ruhában, borostásan, büdösen. Messziről érezni lehetett a leheletén az alkohol bűzét.

A pap arra gondolt, bizonyára pénzt fog kunyerálni, mint az ilyen fickók általában, s előáll valami szerencsétlen hazugsággal az éhezéstről vagy a gyógyszerről, amit nem tud kiváltani. Azonban nagy meglepetésére a férfi így szólt: „Atyám, én szeretnék belépni az önök közösségébe.” A pap igen meghökkenve fogadta ezt a bejelentést, s magában azonnal kifogásokat, feltételeket kezdett gyártani, amit aztán sorolni is kezdett a férfinak.

„Hát, közénk nem lehet eljárni úgy, hogy az ember bűzlik az alkoholtól! Előbb bizony le kellene szoknod a piáról, vagy legalábbis mérsékelned magad, hogy ne vegyék észre rajtad.

Aztán ez a ruha! Hogy gondold, hogy ilyen rongyosan beléphetsz a templomba? Az az Isten háza, oda szépen felöltözve kell eljönni! Na meg a beszéded! Szoktalak látni olykor az utcán, tudom, hogy csúnyán tudsz káromkodni! Ide azonban nem káromkodni járunk, hanem imádkozni. Tudsz akár egyetlen imádságot is?” Azzal csak mondta és mondta, remélve, hogy a férfi majdcsak meggondolja magát. Így is lett. A szerencsétlen fickó mind mélyebbre és mélyebbre hajtotta a fejét, majd egy idő után szépen megfordult és szó nélkül elsomfordált.

Másnap reggel azonban újra becsöngetett a plébániára. A pap meglepetten nyitott ajtót. A férfi így szólt hozzá. „Atyám, az az igazság, hogy már nem is akarok belépni az önök közösségébe. Almomban az éjjel megjelent nekem Jézus, és azt mondta: Vigyázz, ez egy nagyon igényes társaság ám! Én is évek óta próbálok bejutni, de eddig még nekem sem sikerült.” – AZ ÍTÉLKEZÉS-MENTESÉG A MEGBOCSÁTÁS ELŐFELTÉTELE.

Isten másképp gondolkodik, mint én. Ami nekem elfogadhatatlan, az Neki teljesen rendben van. Ami nekem felháborító, az Számára nem az. Amit én nem teszek meg, azt Ő megteszi. A megbocsátás nem érzélem, hanem az a döntés, hogy elfogadjuk a másik személyt annak ellenére, amit tett. ELFOGADÁS nélkül nincs megbocsátás sem. „Amikor igazán megbocsátasz valakinek, akkor átalakulás történik nemcsak benned, hanem a másokban is” Sri Amma Bhagavan.

Az Ószövetség odáig jut el, hogy „szemet szemért, fogat fogért”. Ez sem kis lépés. Az Újszövetség a bosszúról való teljes lemondást kéri. Jézus pedig arra mutat példát, hogy megszólítani, megnyerni igyekszik azt az ember is, aki vele tesz rosszat. Az elszenvedett sértés helyett – legyen az akár halálos is – arra az emberre van tekintettel, aki a rosszat elkövette.

Annyira vagyunk LELKILEG EGÉSZSÉGESEK, amennyire képesek vagyunk MEGBOCSÁTANI a minket ért sérelmekért. A megbocsátás sokszor egészen természetellenes dolognak tűnik, merthogy az igazság-érzetünk azt mondja, hogy az embereknek igenis meg kell fizetniük azért a sok rosszért, amit tettek. Ám a megbocsátás a SZERETET EREJE, amivel megtörjük a természet törvényét. A vádaskodásra, és haragtartásra való hajlam gyerekes, és beteges tulajdonság. A haragról való lemondás, a megbocsátás képessége az ismertető jegye az igazán felnőtt embernek.

Nagyon érdekes, hogy az Ószövetségben úgy szerepel a tízparancsolat felsorolása, hogy nem fűződik szankció a megszegésükhöz. „Ne ölj, ne lopj, ne paráználkodj...” Ha csak, mint az emberi együttélés szabályait közölné, akkor hozzá kellene tenni, hogy a közösség mivel büntesse a vétkeket. Az önmagukban álló parancsok arra utalnak, hogy már az Ószövetség is sejtette, hogy a bűn elsősorban önmagunk elleni véték. Innen nézve Isten megbocsátása nem a „haragszomrád” felfüggesztése, hanem sokkal inkább aggodalom, MENTŐAKCIÓN és végül öröm a megtérő bűnös miatt.

A megbocsátás kérdése különösen is aktuális akkor, amikor a szomszédságunkban háború dúl. Emberek millióinak lelkét keseríti meg talán évtizedekre a gyűlölet. Nekik sokkal nehezebb a feladatuk a megbocsátás terén, de nincs más útjuk a béke felé. Nekünk sokkal könnyebb a dolgunk.

Két helyen is olvastam, hogy a pszichológusok szerint a megbocsátásnak 4 lépése van. Összefésültem a kettőt:

ELSŐ LÉPÉS – SZEMBENÉZÉS

Először is nagyon fontos, hogy szembenézzünk azzal, hogy megbántottak minket. Olykor-olykor, főként keresztény emberek között előfordul az, hogy tudatosan gondolunk arra: NEM SZABAD megsértődnünk, MEGBÁNTÓDNUNK. Fontos azonban beismernünk, fájdalmat okozott nekünk az, ami történt. Lényeges az is, hogy ne ragadjunk meg ebben az állapotban, de végérvényesen lemondok arról, hogy bármifajta módon a kapott sértést visszaadjam. Szóban sem, háta mögött sem, nem szúrok vissza. Erről végérvényesen lemondtam. A Jóisten kezébe teszem ezt a dolgot, egyedül Ő ítélhet. Nem akarok magamnak igazságot szolgáltatni. Ez az első nagyon fontos lépés: végérvényesen lemondok, hogy bármifajta módon bosszút álljak.

MÁSODIK LÉPÉS – EMPÁTIA

Ezután érdemes belegondolni magunkat az elkövető helyzetébe. Vajon miért tette azt, amit tett? Lehet, hogy mi is ludasok voltunk abban, ami történt? Ennek a lépcsőfoknak a lényege az, hogy valahogy megértsük az elkövető indítékait, motivációját. Ez segíthet abban, hogy a másikban is felismerjük a jót. Lehet, hogyha az illető közelébe kerülök, görcsbe rándul az egész testem,

de távolról tudnom kell érte őszintén imádkozni, neki áldást kérni. Fontos, hogy ez az ima őszinte legyen, szívből jövő legyen. Nem azt kell kérnünk, hogy háborítatlanul éljen, mint Marci Hevesen, a korábbi vakságával együtt, hanem esetleg azt, hogy belássa annak súlyát, amiket tett, hogy RATALÁLJON ő is a helyes ösvényre, ha kell, esetleg fájdalmon át, de az Úristen nevelje, alakítsa őt.

HARMADIK LÉPÉS - DÖNTÉS

El kell döntenünk, hogy megbocsátunk a másiknak és elengedjük azt a haragot, ami a szívünkben van iránta. Sokat segíthet, ha végig-gondoljuk, hogy amikor mi hibáztunk, nekünk is megbocsátottak. Feleségünk-férjünk, vagy bármely barátunk-ismerősünk, de hívőként tudhatjuk, hogy Isten mennyi mindent megbocsátott nekünk. Persze ez csak a MI KIVETÍTÉSÜNK Istenre. Neale Donald Walsch így jegyezte le Isten szavait: „Nincs szükségem arra, hogy megbocsássak neked, mert nem tudsz megbántani, sem ártani nekem, sem elpusztítani. Nekem soha semmilyen módon nem ártottak. Mert nem lehet. – Isten”

Ha találkozom az engem megbántóval, lehet, hogy még szintén az egész testem görcsbe rándul, de tudok neki köszönni, tudom megkérdezni, hogy hogy van. Tudok neki apró dolgokban segíteni. Apró kicsi gesztusokkal meg tudom mutatni a JÓAKARATOMAT felé.

Nevelt gyermekünk, Péter apja volt számomra a nevelő-iskolám. Bőven volt bennem görcs, ha csak rá gondoltam is. Aztán amikor elitta feje fölül a lakását és utcára került volna, befogadtuk, és halála előtt 3 évig velünk élt. Peti anyjával kapcsolatban egy face bejegyzés vezetett rá egy fontos dologra. A poszt így szólt: „Vannak anyák, akik megtagadják a gyereket, akár a születés pillanatában, akár később az élet bármely szakaszában. Nincs őszinte magyarázat. Nem is kell. Hiszen minden magyarázat kevés lenne. Csak egy úr van. Üresség ott, ahol a megélt, egymásért, egymás melletti csodáknak, a melegségnek lenne a helyük. És mégis, ezek az anyák is értékesek. Anyák! Kik eldobtatok, megtagadtatok egy gyermeket, s bár oly sok pótolhatatlan dolgot szenttelen módon elvettetek, legyen áldott a nevetek, mert minden fájdalom ellenére mégiscsak adtatok: egy csodát, az ÉLETET”. Még soha nem gondoltam Péter anyjára így.

NEGYESedik LÉPÉS – KITARTÁS

Kitartás amellett a DÖNTÉS mellett, hogy megbocsátunk. Ez a legnehezebb dolog, mert hiába történt meg a döntés, jöhetnek olyan események az életben, amelyek megkérdőjelezik az elhatározásunkat. Pl. az az ember, akinek megbocsátottunk, újra elkövet ellenünk valamit, vagy a hullámzó érzelmeink alapján nem érezzük még azt, hogy valóban megbocsátottunk. Csak ha az első három lépést hosszú időn át tesszük, akkor fogjuk megtapasztalni a negyedik lépést. Azt, hogy a szívemben, érzéseimben, egész lényemben fogom érezni, hogy nincs bennem harag, sértettség,

rosszakarát vele szemben. Eljutott a megbocsátás a lényem legmélyéig.

Megszívlelendő tanács: Ha valaki megbánt, csak homokba szabad írunk, hogy a megbocsátás szele eltörölje a szavakat. Ám ha valaki jót tesz velünk, azt véssük kőbe, hogy senki se törölhesse el. Tanuld meg a sérelmeidet a homokba írni, az örömeidet pedig kőbe véssni!

Aki megbocsát neked, az TÉNYLEG SZERET téged. A megbocsátás azt jelenti: Az én szeretetem nagyobb, mint a Te Hibád! A szeretet és a megbocsátás a konkrét és látható jele annak, hogy a hit átalakította szívünket.

Mi olyan csodálatos a megbocsátásban? Nem bocsátunk-e meg egymásnak nap, mint nap? Istennek hála, megtesszük. De nagy különbség van a mi megbocsátásunk és Isten bocsánata között. Amikor mi megbocsátunk, mindig megmarad a SÉRÜLÉS EMLÉKE. Csak fel kell idéznünk magunkban, vagy ha jobban tetszik, fel kell éleszteni az emlékét. Isten bocsánata ellenben TÖKÉLETES. „*Nem emlékezem többé a bűneidre*”, mondja nekünk Isten (Iz.43, 25). Maga a CSODA az, hogy a megbocsátás olyan tökéletes, hogy még a bűn emléke is eltűnik. Jézus ezt a tökéletes bűnbocsánatot hozta el nekünk.

Néhány gondolatébresztő szempontot a MEGBOCSÁTÁS folyamatának átgondolásához.

1. A megbocsátásnak nem föltétlen föltétele (bár nagyon segíti természetesen), hogy bocsánatot kérjenek tőlem (hisz bennem szakadt meg átmenetileg a szeretni tudás/akarás a sértő irányában). De azért igaz, hogy „*AKI BOCSÁNATOT KÉR, ABBAN ÚJ ÉLET SARJAD – AKI MEGBOCSÁT, AZ ÉLETRE SZÜL.*” A megbocsátás életet fakaszt, a megbántottság, a harag, az ítélkezés életellenes – bennem is, a másokban is.

A megbocsátás nem is olyan nehéz, ha az indulaton felülkerekedik a józan ész.

2. „Nem TUDOK megbocsátani” legtöbbször azt jelenti: nem AKAROK megbocsátani. „Nem tudok MÉG megbocsátani” már elfogadhatóbb. Oka: a sérülésem még nagyon fáj, szükségem van gyógyulásra.

3. A megbocsátás felé lépésünket nagyon segíti, ha meg tudjuk fogalmazni: „valami KÖZÖS van bennünk” még ebben a sértett állapotban is (emberi mivoltunk...)

4. A tettes lehet, hogy valamikor áldozat volt. Korábbi sérülése miatt is válhatott ilyen bántóvá. Természetesen ez nem menti fel őt, de nekem segítség lehet a MÁSKÉPP szemlélődésben.

5. A megbocsátás folyamatának elkezdése kikezdi a bántás pillanatában kialakuló ösztönös igazságérzetünket! Minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, hogy helyreállítsuk a BIZALMAT egymás és a világ iránt. Így lehetünk a világban az Örömhír átalakító erejének követői.

Amikor Kairóban a nyáron elhunyt Henri Boulad jezsuita szerzetes, a nekrológok szinte mindegyike a megbocsátásról szóló gondolatait idézte:

„A megbocsátás és a kiengesztelődés Istentől származik, ezek isteni cselekedetek az emberek által. Így minden ember, aki kész a megbocsátásra, hasonlít Istenre. A valódi, feltétel nélküli szeretet képes mindenfajta bűntől megszabadítani az embert. Krisztus milliószor ajándékozta nekünk megbocsátását nap mint nap a szeretet nevében. Szenvedélyesen hirdeti a megbocsátás parancsát, és elvárja tőlünk, hogy mi is megbocsássunk az ellenünk vétkezőknek. A felebaráti szeretetet egybeolvasztja a „hetvenszer hétszer” (Mt 18,21–22) megbocsátás feladatával. A szám szimbolikus, azt jelenti: határtalanul. Ez a felhívás olyan utat nyit meg előttünk, amely korábban járhatatlannak látszott. Az embernek megmarad a döntési szabadsága, hogy az őt ért sérelemért a szemet szemért, fogat fogért szellemében elégtételt vegyen, ám aki meg tud bocsátani „határtalanul”, az közelebb kerül Istenhez. Isten pedig kinézi belőle, hogy képes erre. Türelemmel és megértéssel vár, mindkettő a szeretet tulajdonsága, az olyan szereteté, amely tud várni. Ahhoz, hogy tökéletesen igaz módon megbocsáthassunk, szükséges teljes összetettségekben ismernünk a megromlott helyzetet. Ehhez kell a „segítő”, a „szószóló”, vagyis a Szentlélek. Nem vagyunk tehát egyedül, ha pedig azzal mentegetjük magunkat, hogy a megbocsátás képessége meghaladja emberi erőinket, gondoljunk a hegyi beszédre, amelyet nevezhetünk a valódi igazságosságról szóló beszédnek is, amelyből nem hiányzik az ellenségszeretet sem, és amelyben elhangzik a felszólítás: „Legyetek tökéletesek, amint a ti mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5,48). Ez a meghökkentőnek látszó felhívás az Isten részéről hangzik el, ő bízik abban, hogy képesek vagyunk rá. Nem valami elérhetetlen ideált oltott a szívünkbe, hanem a legmagasabb vágyat és igényt. A krisztusi szeretetből származó megbocsátás sokak számára érthetetlen, mert emberfölöttinek látszik, mert Isten irgalmához hasonló. A kegyelem csodája manifesztálódik itt egy megsebzett, de Istenhez hasonlóan cselekvő, egyszerű ember szívében is. Látom az Ő mindig kibékülésre nyújtott kezét, csak meg kell ragadnunk. De mi szándékosan nem akarunk róla tudomást venni, és megyünk tovább a nyomorúságunkban”.

„Az erőszak, és a terrorizmus a GYENGESÉG jele. Igen, te nem tudsz nekem válaszolni, ezért megölsz engem. Az igazsággal szemben fegyvered a pisztoly, puska, fenyegetés, bomba... Mi ez hát? Ahogy Ferenc pápa mondta: megölni egy embert az Isten nevében, ÖRDÖGI TETT. Volt bátorsága kimondani. Szerencsére. A bennünk felbuzgó fájdalom és bosszúvágy ellenére, arra kell kérnünk az Urat, hogy ezt meg tudjuk haladni... a megbocsátással és a szeretettel” (Henry Boulad)

Ha mindez a gyakorlatban is realizálódna, globális szinten, akkor II. János Pál pápa szavai szerint „a halál kultúrájából eljutnánk a szolidaritás kultúráján keresztül a szeretet civilizációjába”.

Face poszt: „A megbocsáthatatlan megbocsátásakor van legközelebb az ember az isteni szeretethez”. (Gertrud von le Fort – 95 évet élt német bárónő, az Egyházzól írt fő munkáját Lénárd Ödön fordította. Írása rendkívül alkalmas mérőműszer annak megállapítására, hogy bensőnk evangéliumi címkékkel ellátott vélekedései és állásfoglalásai mennyi evilági, pogány szennyeződést rejtenek magukban.)

Komment: - „És ha nem tudunk megbocsátani, ha nem megy? Akkor nem vagyunk közel Istenhez?”

-Gertrud mit gondolt, nem tudom. Isten minden embert feltétel nélkül szeret, azokat is, akik hátat fordítanak neki. A poszt "legközelebb" kifejezéséből én úgy vélem, a távolságot mi alakítjuk ki - vizsontszeretésünk mértékében.

Istenhez egyre közelebb kerülhetünk, ha meg akarunk bocsátani, miközben még elárasztanak a negatív érzések (harag, bosszúvágy...) Aki azt mondja, én ezt soha nem bocsátom meg neki, esélyt sem ad Istennek, hogy segíthessen békességre lelni.

A megbocsátás nem érzelem, hanem az a DÖNTÉS, hogy elfogadjuk a másik személyt annak ellenére, amit tett. Ha szeretetalapú egy kapcsolat, akkor a másik NEM TUD megbántani. A megbántódás egy jelzés, hogy még tökéletlenek vagyunk a szeretetben embertestvéreink iránt.

Bújj a bőrébe és megérted az indítékait. Látni fogod, hogy az Ő tudásával csak ezt az eredményt tudja nyújtani. Nem csak Neked, hanem bárkinek. Ha van benned annyi szeretet, hogy felülkerekedj az egódon, "mellé ülj" és megértsd Őt, akkor már nem leszel képes elítélni. De, ha mégis ítélni akarsz, előbb kérdezd meg magadtól, hogy milyen jogon is tennéd? Kinek lehetnének jog szerint a bírái ahhoz, hogy meg kelljen bocsátanunk? „Az vesse rá az első követ, aki büntelen közületek!”

Az elfogadhatatlan elfogadása a kegyelem legnagyobb forrása ebben a világban. Echart Tolle

A megbocsáthatatlan megbocsátásáról Székely János püspök mondott egy fantasztikus történetet:

Egy afrikai pap, Ubald atya életét beszélte el, aki nem régen halt meg, koronavírusban. Ruandában született, a kisebbik törzsből, a tuszik törzsből. Gyermekként nagyon gyakran átélte azt, hogy a nagyobb törzs, a hutuk törzse ájtott az ő falujukba, minden élelmüket elvitte, teljesen tehetetlenek voltak. Nyolc éves volt, amikor szintén hutuk jöttek át a faluba, és azt mondták, hogy a férfiakat el kell hajtani valamilyen munkára. Soha többé senki ezek közül a

férfiak közül élve nem tért vissza. Az ő édesapját is ekkor ölték meg. Ez a fiúcska fölnőtt, és pap lett. 1994-ben átélte azt a borzalmat, amikor Ruandában egy hónap alatt egymillió embert megöltek. Bozótvágo késekkel, borzalmas kegyetlenséggel. Megölték Ubald atyának az édesanyját, az egyik testvérét, és a közeli rokonok közül még 84-et. Gyakorlatilag az egész családját kiirtották. Ő azért úszta meg, mert éppen a püspökségen volt, egy kicsit védettebb helyen. Ubald atya teljesen összeomlott. Hónapokig szinte nem tudott megszólalni. Úgy érezte, hogy ez a hely a gyűlölet földje, innen neki menekülnie kell. Nem tudta a Miatyánkot sem végig mondani. Nem tudta azt őszintén kimondani: „Amint mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.” Idegösszeroppanást kapott, kórházba került. S egy fél év után meglátogatta egy papismerőse, aki azt mondta neki: „Menj el Lourdes-ba! A Szűzanya meggyógyít.” Ubald atya el is ment. Lourdes-ban a lelke mélyén el kezdett hallani egy nagyon világos, tiszta hangot. Tudta, hogy Istentől jön. A mondat így hangzott: „Vedd fel újra a keresztedet!” Tudta, hogy ez azt jelenti, hogy vissza kell mennie Ruandába. Prédikálnia kell szeretetről, irgalomról, amihez neki akkor semmi ereje és kedve nem volt. Ubald atya mégis hazatért, és elkezdett prédikálni a megbocsátásról. Elkezdte ezekről a kiengesztelésekről szóló szentmiséket. Egyik mise végén egy afrikai ember, egy hutu odajött eléje, és megkérdezte: „Maga meg tudna-e bocsátani az édesanyja gyilkosának?” Ubald atya megrettent, aztán azt mondta: „Nem tudom, ki ölte meg az édesanyámat. És talán jobb is így! Úgy gondolom, hogy képtelen lennék arra, hogy megbocsássak neki.” Mire ez a férfi letérdelt előtte, és azt mondta: „Én vagyok az. Elvakított a gyűlölet. Szinte nem tudtuk, mit teszünk. De nem tudok tovább ezzel a rettenetes teherrel élni! Bocsásson meg! Ubald atyának a szeméből elkezdtek folyni a könnyei. Hirtelen előjött az egész borzalom emléke, amit a népiirtás heteiben átéltek. De nem tudott megmozdulni, nem tudott megszólalni. És ekkor valami egészen döbbenetes dolog történt, amit később így mesélt el: az egész testét hatalmas forróság járta át, és érezte, hogy nem ő az, aki cselekszik és aki beszél. Odalépett ehhez az emberhez, fölsegítette és azt mondta neki: „Jézus Krisztus nevében megbocsátok neked!” – aztán átölelte.

Aztán megtudta, hogy ez az ember, akinek időközben betegségben meghalt a felesége, óriási szegénységben él, két gyermekét alig tudja nevelni. Elhatározta, hogy segít. Ennek a családnak minden hónapban egy nagyobb összeget küldött. Az édesanyja gyilkosának a két gyermekét hosszú éveken át ő támogatta. A nyarakat ez a két gyermek őnála töltötte a plébánián. Végig segítette őket a tanulmányaikban egészen a diplomáig. A lány doktornő lett, a fiú mérnök lett. Lassanként ennek híre ment egész Ruandában. Az emberek elkezdtek tódulni az ő templomába, hogy kiengesztelődjenek. A misék végén ő mindig mondta, ha van valaki, aki szeretné a bűnét letenni a kereszt elé,

ő jöjjön ki, és kérte, hogy az áldozatok rokonai, hozzátartozói is jöjjenek ki. A gyilkos hangosan mondta ki a bocsánatkérését, a család pedig hangosan mondta ki a megbocsátását. Sokan azt mondták, hogy egy-egy ilyen misén, mintha a mennyország nyílt volna meg, Isten békéje szállt volna le erre a gyűlölettel teli, megsebzett, zűrzavaros világra.

Pio atya így tanít:

"Megbocsátani valakinek nem jelenti azt, hogy megbocsátunk a viselkedésének. Az sem, hogy elfelejted, hogyan bántott meg, és nem is hagyod, hogy bántson. A megbocsátás azt jelenti, hogy megbékélünk azzal, ami történt. Azt jelenti, hogy elismered a sérelmedet, engedélyt adsz magadnak, hogy érezd, és megérted, hogy a fájdalom már nem szolgál téged. Azt jelenti, hogy elengeded a fájdalmat és a neheztelést, hogy meggyógyulhass és tovább léphess. A megbocsátás ajándék magadnak. Ez egy döntés, a TE döntésed. ... Megszabadít a múlttól, és lehetővé teszi, hogy a jelenben élj. Amikor megbocsátasz magadnak és megbocsátasz másoknak, akkor válsz igazán szabaddá. A MEGBOCSÁTÁS ANNYI, MINT SZABADON ENGEDNI EGY FOGLEYOT, ÉS FELFEDEZNI, HOGY A RAB TE VOLTÁL."

Végül még egy történet, nem tudom valóban megtörtént-e, de tanulságos:

„Egy teológiai tanító professzor a meg nem bocsátás nagy áráról tanította hallgatóit. Megkérte őket, hogy a következő órára hozzanak magukkal egy zsák krumplit. Aki nem tudott megbocsátani valakinek, annak ki kellett választania egy krumplit és rá kellett írnia a dátumot és annak a személynek a nevét, akire neheztel. Attól a pillanattól kezdve bárhová is mentek, egy teljes hónapig hurcolniuk kellett magukkal a zsákot, amibe ezek a krumplik voltak. Micsoda nyűg! Miután már egy jó ideje cipelték a zsákjukat, a hallgatók kezdtek rájönni, hogy 1) milyen nagy terhet cipeltek magukkal lelkileg, 2) hogy mennyi energiát felemésztett a zsákjukra való odafigyelés, és végül, 3) hogy vigyázni kellett a zsákjukra, nehogy rossz helyen hagyják. Végül, ahogy a krumplik elkezdtek rothadni és bűzleni, minden diák belátta, hogy a legokosabb dolog, ha megszabadulnak terhüktől.”

A föld sebeit az igazságosság és a szeretet tudná meggyógyítani. Teremtő erő van benne. „Amikor megbocsátasz, a múltat már nem változtathatod meg – de befolyásolhatod a jövőt.” (Bernard C. Meltzer)

AMIKOR MEGBOCSÁTASZ, A MÚLTAT MÁR NEM VÁLTOZTATHATOD MEG – DE BEFOLYÁSOLHATOD A JÖVŐT.

(Elhangzott 2023. 09.23. Pécel, 9-10 régió találkozásán)

FARKAS ISTVÁN

CÉLTALANUL

Nem erre vagy arra várakozni, hanem mi van elvárva most, tőlem?

Nem célokat kitűzni és elérni, hanem mi a cél most, velem?

Eljön az idő, amikor a lábad már nem visz oda, hová menni akarsz, hanem „oda visznek, ahová nem akard”, kezded már imára sem tudod összekulcsolni és a szavak már a fejedben sem állnak össze mondatokká, hogy kimondhasd őket. Egyet még ekkor is megtehatsz: Csendesesen, nyugodtan, türelmesen, ahogy azt a számar és az ökor tette abban a bizonyos istállóban, lehelheted te is ki a meleg levegőt, hogy melengesd a „kisdedet”.

Azt mondták: ha nincs célod, akkor üres lesz az életed. És azonnal fel is ajánlottak számos célt – még a legnemesebbeket is -, amiből válogatva aztán, látszólag már lesz értelmes céloom. Ez a sorsom. De ha fogat összeszorítva egyszer azt mondom: nem!, akkor elkezdhetem magam keresni a céloimat. Amit ekkor találsz ugyanaz a készlet, mint amit felajánlottak. Mi más is lehetne: az emberi sors kínálata. Generációról generációra ez adódott tovább és ez került bele addig a pillanatig is, amíg – valamiért – azt nem mondtam, hogy nem kellenek a céljaitok, majd találok saját célt magamnak!

Hogy egy saját célod lehessen, ahhoz először céltalanná szükséges válnod. Különös paradoxon. Dönteni szükséges. Kell egy saját cél, avagy jó a többieké, mert úgyszincs más? Akkor nekifogsz és megpróbálsz a céltalanságot elérni úgy, hogy megszabadulsz a felajánlott, az öröklött céloktól. És rájössz, hogy lehetetlenre vállalkoztál. Van benned valami, ami nem viseli el a céltalanságot, mert a cél neki létkérdés. És a legfurcsább az, hogy valójában új célt sem fogad be, mert tele van a régiekkel. Új célnak ezek kombinálását látja, így nem is keresi a valóban újat. Nincs hová befogadja. De, ha van cél, ahová egy új beléphessen, ő meghal, és ő nem akar meghalni. Erre mondják: ha nincs célod, üres lesz az életed! Elvesztett leszel, labirintusban fogsz vergődni, légüres térbe kerülsz, diliházban végzed! Mindegy mivel, de foglald el magadat! Itt a választék, fogadd el és minden rendben lesz! Utolsó leheletedig legyenek terveid, céljaid! Mindegy mi, csak ne légy céltalan! Válassz! És persze mindenki, követendőként, a saját célját, saját készletét ajánlja.

Ajánlják, mert nem ismernek más lehetőséget. Eddig. De most mi van? Mi változott? Egyetlen változás történt. Valaki bennem azt mondta: nem, nem ezt, nem így! Olyan kicsi, olyan erőtlén, olyan törékeny

és mégis, valami egészen más. Egy pillanatra megállt a célkitűző, a nagy problémamegoldó és belépett... Kicsoda? Senki. Csak egy „lehelet”, egy belátás. De csak egy pillanatig tartott. A célkitűző azonnal vette a lapot és már mondta is, hogy akkor hol, hogyan, milyen terv alapján és milyen rendszerességgel kell céltalannak lenni. De a belátás „íze” ott maradhat. Mint virágillat, mint táplálék rögzül az elme egy mély zugába zárt „egészen kicsiny, gyenge csecsemőben” és valami észrevétlenül és céltalanul erősödni kezdhet, mint a magban a csíra.

Buddha sok-sok évig kereste a célját majd élete végéig a céltalanságot, a vágytalanságot tanította. Jézus három évig tanította a céltalanságot, kora nagy – és kis - céljainak tagadását és a ráhagyatkozást. Különös módon mindkettő a virágokra mutatott, mint a céltalanság egyik csodájára. Egyik sem a közömbösségről, egyik sem a tétlenségről beszélt, hanem arról, amiről József Attila is olyan szépen ír: *„Dolgozni, csak pontosan és szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.”* Vagy Túrmezei Erzsébet: *„...most nem teszek semmit sem, csak engedem, hogy szeressen az Isten.”*

Fenn ült a hegyoldalon, Hippos felett, ahonnan jól rálátott a tóra és a városba vezető útra is. A tanítványokat még tegnap útnak indította, párosával, hogy menjenek el Galilea városaiba és falvaiba és hirdessék az örömhírt. Tudta, hogy jó pár napig egyedül lesz. Ez volt az a hely, ahová tanítványaival néha visszavonult, ha kerülni akarta a sokaságot. A kis, barlangszerű sziklaodú alatt, amelyben mind kényelmesen elfértek, egy meleg vizű forrás fakadt, így ideális hely volt számukra. A terület görög fennhatóság alatt állt így attól nem kellett félnie, hogy a görögök zaklatni fogják. Őket nem érdekelte az örömhír. Bolondságnak tartották, hogy egy egyszerű ember kapcsolatba léphessen egy istennel.

A reggeli tisztálkodással és a test szükségleteivel már végzett. A barlangot is felseperte és finom mozdulatokkal összehajtogatta a tanítványok kimosott, megszáradt ruháit. Igyekezett úgy seperni, hogy a legkisebb port verje fel, mozdulatai mégis nyugodtak, harmonikusak maradtak. Tegnap délután lesétált a város piacára és vett pár lepényt és némi gyümölcsöt is, bár a hegyoldalon már érett a füge. Két kisebb halat is vett, ami már ott sült parázson, a barlang melletti árnyékban.

Egy kövön ült és nézte a tavat. A levegő, ahogy szokott, most is csontszáraz volt és a szemközti part képe rezgett a forró levegőben. A tó felett varjak szálltak és károgásuk eljutott a füléhez. A város zaja ide nem hallatszott fel, de néha egy-egy közeli tanyáról a kutyaugatás eljutott hozzá. Folyamatosan áradt a fény.

Alatta, az úton egy ember ment. Kézzelel vezette a szamaras kordét, ami zsákokkal volt megrakva. Hangos oj-uj kiáltásokkal nógatta az állatot. Hirtelen beleszimatolt a levegőbe, majd felállt és megfordította a halakat a parázs felett. Enyhe szellő volt. Néha érezte az arcán, néha nem, de tudta, hogy ott van körülötte.

Semmit nem kellett tennie. A magok el lettek vetve. Az egyszerű, természetközeli emberi föld befogadta, mert ösztönösen megérezte, hogy ez a dolga. A kicsi nem látja a nagyot, de érzi, érzékeli a jelenlétét és befogadja, hiszen növekedni szeretne, ha... Igen. Ez a „ha” még ott volt. Ezért küldte el őket. Próbatétel: ott van még? Átérezni egy helyzet egyszerű természetességét és rácsodálkozni annak létrejöttére. Igen, ez minden magyarázatnál, példázatnál, hirdetésnél többet jelenthet. Majd, ha már ott a saját tapasztalat, akkor már lehet mélyíteni az értést is. Annak értését, hogy miért nem működik magától. Mi az akadály? Az első lépés a ráhagyatkozás. A második az értés lassú behatolása. Hagyni hatni mindkettőt, ahogy a szellő simogatását.

Ahogy a zsebében kotorászott, kezébe akadt egy ottani pénzérme, aminek egyik oldalán egy ló feje volt. Milyen egyszerű is – gondolta -, itt van kéznél minden nap és nem látjuk. Az Atya élteti a rétet, a rét a lovat, a ló az embert, hogy az ember éltesse, engedje megnyilvánulni az Atyát. A pénz pedig eltorzítja, átváltja ezt a természetes kapcsolatot valami hasonlóra, de mégsem arra. Csak a szám maradt meg, az értés elveszett.

Becsukta a szemét, mert így szokta meg, amikor szóltanul imádkozott. Minden sejtje végezte a dolgát és érezte, hogy rájuk hagyatkozhat. Érezte, hogy van. Jelen van. Egyetlen egyre kellett még figyelnie. Arra a „gondra”, ami a gondolataiban minden pillanatban ott volt: *„az az eledelem, hogy teljesítsem Atyám akaratát”*. De ez nem az a gond volt, amit a farizeusok és írástudók vagy a sokaság társaságában érzett. Ez a gond a jelenlét gondja volt. Megnyilvánítani mindenütt és mindig a jelenlévő Atya jelenlétét.

Aztán a délelőtti melegben elszenderedett. Nem szokott, de mivel Fülöp nem akart elmenni a beteg kutya miatt, felajánlotta, hogy gondozza amíg visszajön. Még fiatal volt az állat és túl közel ment egy tevéhez, ami felrúgta. Mindkét mellső lába eltörött és a feje is megsérült. Fülöp agyon akarta ütni, de nem engedte. Elvállalta a gondozását. Emiatt aztán éjszakánként a kutya vonítását hallgatta.

Álmában egy különös világban találta magát.

Egy hatalmas teremben ült egy íróasztalnál. Körülötte számtalan másik ember is hasonló helyzetben ült és mereven nézett egy-egy világító lapot, amin folyamatosan újabb és újabb képek jelentek meg. Előtte is volt egy ilyen. Sokáig nem értett semmit, de aztán

felfedezte, hogy a képernyőn, a világító lapon, számára ismeretlen nyelveken újabb és újabb nevek és címek jelentek meg egy-egy számmal ellátva. A nyelvet, amin a címek megjelentek és amik láthatólag folyamatosan változtak nem értette, de felfedezte, hogy a képernyő alján görög nyelven futott a címek listája. Nem volt nehéz kitalálnia, hogy a megjelenő idegen nyelvű címek fordításai voltak. A sorszám egyezett. Azt, hogy ez a valami honnan tudhatta milyen nyelvet ért, nem tudta. Azt is felfedezte, hogy szomszédja, egy fiatal copfos lány, néha egy-egy címnél megállította a folyamatot és akkor egy bővebb, összefüggő szöveg volt olvasható a képernyőn. Kipróbálta, és ő is megállította a folyamatot egy vallási témával foglalkozó címnél. Beleolvasott a szövegbe és meglepődött. A szövegben szereplő néhány sor számára ismerősnek tűnt. Egy Jézus nevű valaki szavai voltak. Ráismert a saját szavaira, de a körülötte lévő szöveg számára teljesen ismeretlen volt. Magyarázta a szavait, de a magyarázatnak semmi köze sem volt az ő, idézett szavaihoz. Kíváncsi lett. Követni próbálta a címáradat fordítását, hogy rátalál-e valami hasonlóra. Nem volt egyszerű, mert a címek, mint megáradt folyó, csak hömpölyögtek és hömpölyögtek. És akkor észrevette, hogy a fiatal lány néha megnyom egy gombot a képernyő alatt és akkor a lista kettéválik. Keresgélt egy ideig a gombok közt és rátalált egyre, amire VALLÁS volt ráírva. Amikor megnyomta, a másodlistán csak olyan szövegek áradtak, amik címe vallási témájú volt, de ez is majdnem olyan bőven áradt, mint az első lista. És akkor felfedezte, hogy a képernyőn, felül megjelent egy sor cím, ami a legkülönbözőbb vallásokat sorolta fel. Megnyomta a ZSIDÓ feliratú gombot és akkor már lelassult az áramlás és percenként csak egy két új cím jelent meg. Aztán észrevett egy KERESZTÉNY feliratú gombot, amit nem ismert. Kíváncsi lett, hogy mi lehet ez. Megnyomva a gombot, a címek özöne áramlott le a képernyőn. Beleolvasott egybe-egybe, de nem jött rá milyen vallás is lehet ez. Sokszor szerepelt az ő nevével azonos valaki neve: Jézus, és sokszor talált olyan részekre, melyekben ráismert saját szavaira is.

Megállt és elgondolkozott, hogy mi lehet ez. Nézte a képernyőt és látta, hogy fent, a jobb sarokban, egy dátum, egy óra, perc, másodperc és tizedmásodperc számláló pörög. Éppen 2022. október 30. 18 óra 28 perc 32, 6 másodperc volt olvasható. Nem tudta hol van, mikor van és azt sem, hogy hogyan került oda, de akkor, ő, ott volt, ezt nagyon jól érezte – még álmában is. Egy valóságos folyamatban volt. Vagy mégsem? És akkor eszébe jutott a célja, az *eledele*. Megnyilvánította. A fiatal lány nagyon készséges volt, de nem kellett sokat magyaráznia. Nagyon hamar megértette hol van és mikor van és mik a megnyilvánulási lehetőségei. Pontosan annyi, mint egy csepp víznek az áradó folyóban. És mégis. A fiatal lány is hamar megértette, de őt elvárásolta az áradat. Csak

akkor nézett rá különös szemekkel, amikor felhívta a figyelmét az ablakban éneklő rigó hangjára. Akkor elsírta magát.

Aztán álmában nekifogott, hogy kicsit szétnézzen ebben az áradó folyamvilágban, ahol nem volt sem nap, sem hold, sem madárdal. Nem sikerült. Megzavarták. Felébredt. Az úton egy nagy karaván vonult. Tevék, szamaras kordék, emberek, asszonyok és sok-sok gyerek. Zsivajuk felverte a hegyoldal csendjét. Igen – gondolta -, a Kinneret-i vásár kezdődik holnap. Megebédelt. Az étel minden falatját érezte. Az ízeket, illatokat. Nem zavarták a gondolatok. Ahogy jöttek, úgy mentek is. Ma is pihenőnapja volt. Tudta, hogy a tanítványokban már jó kezekben van Atyja akarata. Megfogant és már növekszik is, bár még nem elég erős a megszületéshez. A próba erősít. Ha sikeres, ha nem, erősít. Táplálék. Eledel. Ahogy ott, annál az ősi kútnál, abban az asszonyban is.

Felállt, majd lassan leballagott a városba. Megint a piacra ment, de most már nemcsak a lepényért. Belehallgatott az emberek beszélgetésébe is. Meg-megállt közöttük és bár külseje alapján látszhatott, hogy zsidó, az emberek kedvesek voltak vele és hagyták, hogy bekapcsolódjon a beszélgetésekbe. Itt már nem akart halászni. Már kifogta a megfelelő számú halat. Szabadon, egyszerűen, természetesen és nagy figyelemmel beszélt. Csak azt akarta megnyilvánítani, amit eledelül kapott. A piaci, egyszerű emberek – még ha görögök is voltak - erre fogékonyabbak, mint a csodavárók vagy a mindent-tudók. A nap már lemenőben volt, mikor visszaért a barlanghoz. Arany fény borított mindent csak a kaparnaumi dombok sötétlettek az ellenfényben. Sokáig nézte a csillagokat. Barátai voltak. Nekik is elmondott mindent a közös atyjuk, de ők engedelmes szolgálként végrehajtottak mindent, amit a törvény előírt számukra. Lefekvés előtt kiállt a barlang elé és magában imádkozott. Közben kezei maguktól emelkedtek egyre feljebb, fel függőlegesen. Aztán két oldalra, lassan hanyatlani kezdtek és megálltak vállmagasságban. Sokáig maradtak így, hiszen még sok volt hátra. Végül tovább hanyatlottak, míg visszatértek a combjaihoz. De aztán, mint aki ajándékot kapott, a két kéz előre, meghajlítva kinyúlt, hogy felajánlja azt, amit kapott. Még nem fogadták el tőle. Még vissza kellett térnie újra a kiinduláshoz, ahogy a levelek térnek vissza újra meg újra a gyökérhez. Két keze a mellén keresztben összezárt, feje meghajolt, mert értette az üzenetet. Nyugovóra tért - hallgatni a beteg kutya vonítását és nézni a csillagokat.

Másnap ugyanúgy megismétlődött minden, de más halakkal, más lepénnyel, más varjakkal – vagy ugyanazokkal – és más karavánokkal. A kutya maradt. Időről időre kicserélte a szénát alatta, adott neki friss

vizet és ellenőrizte a kötéseit is. Az étkezésekből megkapta azt az eledelt, ami az övé volt.

Aztán a délelőtti nyugalomban ismét elszenderedett.

Különös módon ugyanott találta magát álmában, ahol előző nap, de most egy fiatalember ült mellette, aki ugyanúgy meredt a képernyőjére, mint tegnap a fiatal lány.

Most már céltudatosabb volt. Nézegette a témacsoportokat és az ismerős fizikát választotta. Fiatal korában belemerült az „atomisták” elméleteibe is, de leginkább Démokritosz műveit falta. Hatalmasra nyitotta a körülötte lévő, látható világot. Eleinte teljesen idegen szavak halmaza rohant előtte a képernyőn, de aztán kiválasztott egy cikket, amiben a kvantumgravitáció szó szerepelt. Így, egybeírva nem ismerte, de külön-külön értelmezni tudta a szavakat. A cikk tartalma teljesen érthetetlen volt. Egyetlen mondat ragadta csak meg a figyelmét: *Az egyedüli probléma, hogy mindeddig senkinek nem sikerült igazolnia a kvantumgravitáció egyszerű és elegáns voltát.* Egyszerű és elegáns, vagy természetes és tiszta, avagy gyermeki és ösztönös, vagy könnyed és erőfeszítés nélküli – forogtak az asszociációk a fejében, vagyis álmában. És akkor váratlanul, kristály tisztán jelent meg előtte a kép a hozzá tartozó érzellemmel és érzékeléssel, ahogy kilépett a Jordánból. Láta Jánost, látta a sokaságot is, de ott zuhogott körülötte az, ami addig láthatatlan volt számára. A lélekszemcsék, a lélekkvantumok áradata, ahogy eléri a földet, betölti egész testét, mintha az vonzaná, majd benne megnyugszik. Egyszerűen és elegánsan. És igen, azután túlcsoordult és kiáradt. Örömmel áradt ki, mert belátásból fakadt.

A fiatalemberhez fordult, hogy megossza vele tapasztalatát, de az mással volt elfoglalva és csak a SÉGITÉS feliratú gombra mutatott. Amikor megnyomta egy üres képernyő jelent meg egy felirattal: **ÍRJA LE A PROBLÉMÁJÁT!** Mít írjon. Nem volt problémája. Vagy mégis? A gondja. Igen. De hogyan írja le? Begépelte görögül: *az az eledelem, hogy teljesítem Atyám akarátát.* És azonnal jött is a válasz: **A PROBLÉMA ÉRTELMEZHETETLEN.** Már majdnem engedett a nyomásnak, hogy kezdje el megfogalmazni a gondját, amikor megértette, hogy ez lehetetlen. Tovább keresgélt a FIZIKA áradatban és megakadt egy mondaton: **AZ IDŐ A TUDATLANSÁGUNK.** Egy olaszos nevű fizikus cikkében szerepelt és pontosan egyezett azzal, amit Atyja neki mondott: *Te vagy a szeretett fiam, akiben örömöm telik.*

A kutya vonítására riadt fel. Néha nappal is rájött. Talán a fejsérülése miatt. Olyankor odament hozzá. Nagyon, nagyon óvatosan közeledett hozzá a kezével, nyitott tenyérrel, de még így is előfordult, hogy idegállapota miatt támadásnak vette és védekezéséért vicsorgott és harapott. Ha sikerült, akkor megvakargatta

a füle tövét és a kutya hálásan nyalogatta meg a kezét. Most is így tett.

Harmadnap megjött a tanítványok első csoportja. Hallgatta lelkendező beszámolóikat. Öröm volt látnia, hogy az elvetett mag kihajtott, ha a hajtás még gyenge is. Aztán, miután elcsendesedve várták a reakcióját, ezt mondta nekik: *„...ne annak örüljétek, hogy a lelkek engedelmeskednek nektek, inkább annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.”* Már közte vagytok. Két világ közt. A földön és a mennyben is fel van írva a nevetek. Nem az égben és nem a tengerben – nézzétek a madarakat és a halakat –, hanem bennetek. A bennetek lévő két világban. Ezért képes megnyilvánulni rajtatok keresztül itt is és ott is. Ahogy a mennyben, úgy a földön is. Őrizzétek belső nyugalmatokat, hogy ami megnyilvánul rajtatok keresztül, az tényleg mennyei Atyátok legyen. Legyetek passzívan aktívak! Mozdás a figyelemben, mozdás a nyugalomban. Mi a gondotok? Ha kicsik - és az élet, a környezet gondoskodik erről -, egyik probléma tolja a másikat, egyik gondolat tolja a másikat, egyik cél tolja a másikat. Ha nagy a cél, eltarthat akár életek végéig is. De, ha nincs ott senki más, az éber figyelem az úr, akkor az nyilvánul meg, ami szükséges, ami összhangban van azzal, ami van. Benne vagytok a két világ közti áramlási folyamatban, mert belül belső harmóniába került az összes funkciótok.

A helyeteken vagytok. Emberek vagytok.

(Kőbánya, 2022. november)

KIRÁLY IGNÁCZ

A VÍZEN JÁRÁSRÓL

Mi még nem jártunk vízen csak úgy gyalogosan, úgy, amint azt Jézusról meséli az evangélium. Mi megtanultunk úszni (ha kell, az árral szemben is...), megtanultunk evezni kenuban, csónakban, és híd építését sem tartjuk lehetetlennek, ha kell.

A fizika törvényeit elfogadva igyekszünk megoldani a dolgokat. Nem is vágyok legendás vízi gyaloglásra. Az Isten Országá számomra a természetesre épül, nem a rendkívülire. Az Ország a mindennapokról szól, nem a kivételezett jelenségekről. Ez az Ország a RENDES emberekre számít.

Ki a RENDES EMBER? Az, aki olyan, mint a tékozló fiú bátyja. Tudja a dolgát, és azt lelkiismeretesen végzi. Tudja a helyét, nem tapos le másokat, hogy jobb pozícióba kerüljön. Teljesíti a természetes és jogos elvárásokat. Működik és működtet: megbízhatóan, kiszámíthatóan.

Sajnálatos, hogy előbb-utóbb megmutatkoznak a korlátai. Ez főként akkor következik be, amikor tisztességes rendszerét valamik megzavarják. Megzavarja, ha tisztességtelenségbe ütközik, és

megzavarja, ha tisztességetikáját fölülmúló „meggondolatlanságba” ütközik. Mindkettő kilóg a számára ismert és elfogadott élettérből. *Tisztességtelenség*, mint a tékozló öcsi viselkedése, aki eltapsolja örökségét, és még van képe visszakönyörögni magát. *Tisztesség feletti* zavaró viselkedés az apjuké, aki érthetetlen nagylelkűséggel ünnepli a léhűtőt, és észre sem veszi a mindennapok hőjét, a rendes bátyust. A korlát kemény tüneteket mutat: a bátyus duzzog, lázad, méltatlankodik, számon kér, visszahúzódik.

A bátyus azt várja a víztől, amire való, és nem tekinti járdának. Ilyen a normális, rendes ember. Aki elmerül a vízben, mint az öcsi, azt elvakította saját álmvilága, és elnyeli az önző világ feneketlen mélysége. Az apa sem megy csónakkal kicsi fia megmentésére, de amikor az feléje nyújtogatja úszni nem tudó kezét, akkor nemcsak kihúzza, hanem érthetetlen mértékben ünnepli is, vagyis az apa vízen jár, annak minden túlzó, ésszerűtlen, eddig idegen megnyilvánulásával. Eltér a normálistól, a nagylelkűség elképesztő magatartásával.

Ki az Istennek tetsző ember? Isten Országá számít a rendes emberekre, de csak az Istennek tetsző emberekkel tud épülni. A természetesre épülő rendes embernek jó esélye van a további fejlődésre. Zavaró, hogy ami a megszokott emberi szempontból „rendkívüli”, az Isten nézőpontjából tekintve a „rendes”.

A közfelfogásban a korlátain túllépni tudó ember „rendkívüli” ember. Isten szemében az otthonba ölelő, ünnepi nagylelkűség Ország-építően „rendes” magatartás.

A korlátain túllépni tudóból lesz az Istennek tetsző ember. Ez az ember életjelenségeiről ismerhető fel.

1. **Értékszemplélete** szerint működik, de fejlődőképesen. Amit belát, aszerint igyekszik élni, de szeretne jobban látni és szentebbül élni. Értéket megőrző kövület helyett életet áramoltató dinamikára törekszik. Vele szemben van az *érdek* szerinti életvitel. És vele szemben van az *érzelem* szerinti hullámzó életalakítás.

Magatartása megmutatja kinek-kinek az értékszempléletét. V. Károly portréját festette Tiziano, amikor leejtette az ecsetjét. A császár fölkapta, és odaadta, udvaroncai nagy megrökönyödésére: „De Felség...!” Válasza: „Uraim, Tizianóból csak egy van, Károlyból én már az ötödik vagyok.”

Ennek az embernek, akiről most szó van, van viszonyítási alapja: nem a nálánál lentebb levőhöz, nem a nálánál sikeresebbhez..., hanem a mennyei *Atyához* viszonyítja magát. *Ez a felülről vezérelt ember.*

2. **Egyéniség**, aki személyes egyéni értékeit teszi a közös asztalra. Nyitott szemmel jár, de nem a környezethez igazodás vezérli, hanem a reá és csak reá bízott élethivatás egyénisége szerinti megélése. Vele szemben uralkodik a *csordaszellem*, amely az

embereket társadalmi-politikai sodródásba viszi, internet-műveltséggel kielégíti, médiatájékozottsággal elringatja. És vele szemben működik a *nyájszellem*, amely kegyes báránnyokként tereli népét a felekezeti hovatartozás szabályai szerint.

Az egyéniségek támasz értékű emberek. „Minden példaképemnek, akit követtem, magánútja volt” (Müller Péter: Szeretetkönyv). Jézus olyan utat mutat, amelyen mindenkinek a maga keresztyét kell vinnie, és másokat is támogatnia kell saját sorsuk viselésében. Egymás helyett nem lehet, de egymást támogatva kell járnunk egyéniségeink szerint ezt az utat.

Ennek az embernek, akiről szó van, belső vezérlő erőtere a saját *lelkiismerete*. *Ez a belülről vezérelt ember.*

3. **Közösségben** élő ember, aki tudja, hogy másoknak is van értékszempléletük, és mások is egyéniségek. Akikkel a legközelebbi kapcsolatra képes, azok a testvérbarátai, ez az ő kis Isten Országuk, ez az ő kis virágos mezejük annak sokszínű egyediségével. Vele szemben áll a *diktátor*, a *zsarnok*, a *pártoskodó*, aki egyénileg vagy csoportönzésből rá akarja kényszeríteni akaratát a környezetére. Ennek országa, kertje inkább a nagybani piacra termelő, táblásított gazdálkodásra emlékeztet. És vele szemben áll a *megalázkodó*, a *szolgalelkű*, a pincérerényekre esküdő ember. A tömegember igényli, hogy vezessék, irányítsák: hátha ezzel a felelősség is átruházható a döntéshozókra.

A közösségi ember tiszteli a tisztelhetőt, elviseli az elviselendőt. Gandhi nagyságát csorbíthatja, de meg nem szünteti egy 1935-ös mondata: „Nincs jogunk a szűnyogok, legyek, tetvek, patkányok és bolhák életét elvenni, ugyanolyan joguk van az élethez, mint nekünk” (Times of India, 1935).

A közösségben élés látszólag alkati kérdés, lényegében azonban ez nem jellemfüggő.

Az Istennek tetsző jellem: olyan *fejlődő értékszempléletű egyéniség*, aki közösségben éli meg felülről és belülről vezérelt életét.

Vízen járás? Az életbe való belefulladás ellen tanulunk és tanítanunk kell az úszás, az evezés, a hídépítés tudományát. Viccesen mondhatjuk: a vízen járók tudták, hogy hol vannak a cölöpök. Aki azonban már fuldoklott, mint az úszni sem tudó tékozló öcsi, az tudja, hogy életre és Életre megy a dolog.

Mivel Életre is megy, jó, ha igyekszünk természetes életmegnyilvánulássá szaporítani a korlátainkat legyőző, túlcorduló szeretet magatartását.

(2023.)